

BIBLIOTECARII RENUMIȚI DIN ISTORIA CULTURII MONDIALE

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**BIBLIOTECARI RENUMIȚI,
DIN ISTORIA CULTURII
MONDIALE**

**Chișinău
2017**

CZU 02(100)(092)

B 51

Director general : Elena Pintilei

Alcătuitor: Alla Andrieș

Redactor: Raisa Plăieșu

Procesare computerizată: Diana Odobescu

Coperta: Diana Odobescu

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Bibliotecarii renumiți din istoria culturii mondiale / Bibl. Naț. a Rep. Moldova ; dir. gen.: Elena Pintilei ; alcăt.: Alla Andrieș. – Chișinău : Biblioteca Națională a Republicii Moldova, 2017. – 44 p. : il.

Referințe bibliogr. în subsol.

1 disc optic (CD-ROM) : sd., col.; în container, 15 x 15 cm.

Cerințe de sistem: Windows 98/2000/XP, 64 Mb hard, Adobe Reader.

ISBN 978-9975-3096-3-9.

02(100)(092)

B 51

BIBLIOTECARII RENUMIȚI DIN ISTORIA CULTURII MONDIALE

Întreaga istorie a omenirii este legată de carte și biblioteci. Destinul cărților în istoria milenară a trecut prin încercări destul de grele: ele au fost arse, pierdute, găsite, săpate în interiorul orașelor îngropate de timp, salvate de la invazia inamicului ca cel mai scump obiect.

Primele biblioteci au apărut în Egiptul Antic, create în palate și temple și numite „*case de papirus*” și „*case pentru viață*”. Educația avea o mare importanță pentru faraonii egipteni. În timpul săpăturilor de la intrarea într-una din camerele de la Palatul lui Ramses al II-lea arheologii au descoperit o inscripție: „Farmacie pentru suflet”. Potrivit vechilor egipteni, cartea poate fi comparată cu un medicament, care contribuie la formarea unui spirit puternic și înnobilează sufletul omului.

Bibliotecile erau considerate cele mai importante centre de înțelepciune și în funcția de bibliotecar erau invitate personalități celebre: savanți, poeți, scriitori, filosofi. Această funcție publică activă a definit mult timp caracterul social al profesiei de bibliotecar. Munca de bibliotecar era una dintre cele mai alese funcții cu care cineva putea fi investit de către rege.

Profesia de bibliotecar este o profesie foarte veche, enumeră peste patru mii de ani. Ea a apărut odată cu apariția primelor depozite de carte și era considerată o profesie exclusiv a sexului masculin. Din timpuri străvechi bibliotecarii erau nu doar colecționari și custozi ale valorilor spirituale a societății, ci experți ai cărții, venind în ajutor celor care utilizau cărțile. Într-un tratat vechi se scria: „*să-i mulțumim celui care ne-a ajutat să trecem cu ușurință complicatul labirint al cărții.*”

Din fericire sau regret, Biblioteca a încetat să mai fie un Templu. Ea are o altă misiune, alte direcții de activitate. Afară de îndeplinirea principalelor sarcini tradiționale, Biblioteca se dezvoltă ca centru informațional, inovațional, educativ, metodic, cultural și de cercetare. Figura de bibliotecar, inițial scriitor, colecționar, custode a evoluționat de la știutor de carte, erudit și savant până la catalogator profesionist, specialist în automatizare. În secolul XXI bibliotecile au devenit centre de informații, se crează biblioteci electronice, se formează colecții digitale.

Cu apariția noilor tehnologii, vor veni la bibliotecă și tineri, care vor pregăti epoca de glorie în cultură, așa cum au făcut-o bibliotecarii din perioada Renașterii.

SACERDOȚII

Sacerdoții erau marii preoți dar și oameni politici recrutați dintre bărbații cei mai de seamă și mai înțelepți. În templele egiptene activa un întreg personal de sacerdoți în diferite domenii: administratori și rangul superior „*servitori ai Zeilor*”. Sacerdoții erau venerați ca intermediari în comunicarea oamenilor cu lumea de zei și spirite. Pentru a obține hirotonisire în rangul de sacerdot era necesar de a face studii serioase și dificile.

Formarea marelui sacerdot Bakenhons din epoca lui Ramses al II-lea, s-a început la vârsta de patru ani și s-a încheiat la douăzeci de ani. Sacerdoții au fost precursorii oamenilor de știință, avocați, medici, filozofi, etc. Unii sacerdoți se specializau în studiul cerului înstelat și astrologie, alții în medicină, alții pe riturile funerare. Sacerdoții depuneau jurământul de puritate și abțință, zilnic făceau abluțiune, se rădeau pe cap, purtau pânze subțiri. Profesia de sacerdot adesea se transmitea din generație în generație. Școlile de sacerdoți aveau caracter de castă. Aici se studia dogma religioasă, citirea, scrierea, matematica (aritmetica și principiile geometriei), astrologia, bazele de medicină, dar aceasta era înconjurat de un mister pentru restul populației.

Bibliotecile de temple erau administrate tot de sacerdoți, cele din Egipt se bucurau de mare onoare. Pe frontispiciul bibliotecii se putea citi următoarea inscripție : „*Farmacie pentru suflet*” sau „ *Refugiul înțelepciunii*.” În interiorul bibliotecii era imaginea a doi zei Hu (cuvânt) și Sia (Cunoaștere) - anume așa decor aveau bibliotecile din apropiere de Teba, aproximativ în anul 1300 î.Hr.. Cărțile erau stocate în cutii, ulcioare de lut, mai târziu, în nișele pereților. Pe peretele din templu era inscripția „*catalog*” și lista de manuscrise. Cel mai vechi catalog din cele cunoscute a fost găsit în Edfu (or. Apollinopolis în Egiptul de Sus, sec.18 î.Hr.) cu titlu „*Lista de cutii care conțin cărți din suluri mari de piele*”. Acesta conținea un inventar al bibliotecii de Templu, care se găsea în 34 de cutii. Tematica cărților era variată: religioase (imnuri pentru zei), medicale (inclusiv vrăji), astronomice, recomandări pentru administrarea Templului, pentru artiști plastici în pictura murala, „*canonul de proporții*”, literare (povestiri, cântece, basme, fabule, învățăminte), lucrări la matematică, medicină, irigare, astrologie, diferite profeții, etc.

Muzeul Britanic dispune de un exponat interesant, un semn de porțelan, o „etichetă” de carte din Biblioteca Regală. Pe etichetă este indicat titlul cărții, numele proprietarului și a soției acestuia. Poate că acesta este prototipul formularului de carte actual?

În antichitate în biblioteca de Templu se organizau școli pentru copiii nobilimii. Exercițiile se scrieau pe papyrus sau pe cioburi de lut. Unele dintre „cărți” din antichitate au ajuns până în timpurile noastre numai datorită exercițiilor îndeplinite de către elevi. Tot în temple erau create și scriptorii, unde scribii profesionali copiați din alte biblioteci. Deja în vechiul regat se alcătuiă enciclopedii. Este cunoscut așa-numitul *Papyrus Ebers* – un uriaș tratat medical, care enumeră 900 de rețete împotriva diferitor boli, include și un capitol de cosmetologie (sfaturi pentru înlăturarea ridurilor, eliminarea alunițelor, vopsirea părului și sprâncenelor etc.).

După nivelul de dezvoltare a științelor în Egiptul Antic matematica era pe locul doi după medicină. Herodot scria, că geometria mai întâi a apărut în Egipt, iar apoi în Grecia. Sau păstrat câteva papyrusuri matematice de pe timpurile Regatului Mijlociu, dar acestea nu sunt tratate științifice, ci manuale, culegeri de probleme.

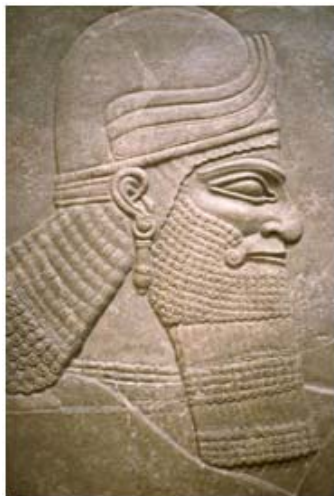
Sacerdoții au avut un rol pozitiv în istoria și cultura Egiptului Antic ca deținători de tradiții sacre. Acest lucru este demonstrat de faptul că nici o civilizație din Orientul Mijlociu nu a existat o perioadă istorică atât de îndelungată ca Egiptul Antic. În lumea religiilor (budismul, creștinismul, islamul), succesori ai sacerdoților au devenit clericii.

Succesor al culturii sumeriane a devenit Babilonia și apoi Asiria. Timp de secole, domnitorii asirieni au purtat războaie de succes cu statele vecine. La începutul secolului al VII-lea î.Hr. ei au cucerit Babilonia, o parte din Asia Mică și chiar Egiptul. Un rol important în cucerirea noilor teritorii a

avut armata asiriană, bine pregătită: celebrele carele asiriene, cavaleria și infanteria. Capitala statului a devenit Ninivia antică, fondată în mileniul 5 î.Hr.. Reședința conducătorilor asirieni era distinsă de un număr mare de palate. Construite pe coline, înconjugate de ziduri înalte, ele impresionau cu finisajul său le lux. Numeroase sculpturi, aur și marmoră înconjurau proprietarii lor.

Unul dintre ultimii conducători asirieni, Ashurbanipal (668-627 î.Hr.), a fost dintre cei mai educați regi pe timpul său. Numele lui Ashurbanipal este legat de fondarea primei Biblioteci sistematice în Orientul Mijlociu Antic. Tatăl lui Ashurbanipal, regele asirian Esarhaddon (680-669 BC), cum consideră unii cercetători, inițial a vrut ca fiul să devină Marele Sacerdot. Ashurbanipal nu a devenit sacerdot, însă dragostea pentru lectură a rămas pe viață.

ASHURBANIPAL (668 - 635 î.Hr.)

Colecția „cărților” din lut a regelui Ashurbanipal din Ninive (sec 7. î.Hr.), este cea mai mare și cea mai veche dintre toate bibliotecile cunoscute. Biblioteca a fost descoperită în 1853 de arheologul englez Austen-Henry Layard (1817-1893) și asistentul său Hormuzd Rassam (1826 –1910) în timpul săpăturilor pe locul fostului oraș antic Ninive din Asiria. Hormuzd Rassam a ambalat cu grijă „cărțile de lut” în cutii și le-a trimis pentru păstrare în Muzeul Britanic, în ciuda inscripției de la intrarea în bibliotecă: *„Cine va îndrăzni să scoată aceste tablete, să-l pedepsească cu furia sa Ashur și Bèllit, iar numele lui și a moștenitorilor săi să fie șterse în această țară”*. Această avertizare trebuia să-i provoace o stare de frică la fiecare, cine va fi numai cu gândul să fure o carte din Biblioteca Regală din Ninive. Nimeni nu îndrăznea să facă acest lucru. Dar a durat încă 30 de ani după descoperirea acestei comori, pentru ca oamenii de știință să le studieze și să le traducă în limba modernă.

Ashurbanipal de la o vârstă fragedă a fost educat de sacerdoți, de la care a însușit arta scrisului cuneiform (folosit în Mesopotamia aproape 3 mii de ani) și citirea textelor asiro-babiloniene și sumeriane. A studiat științele din timpul său, a fost primul și ultimul rege al Assiriei știutor de carte.

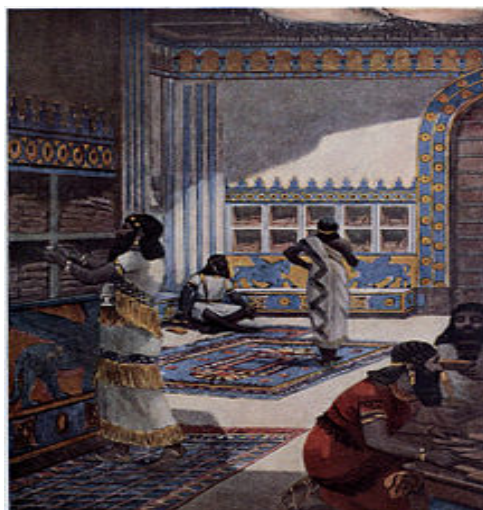
Biblioteca lui Ashurbanipal a fost o adevărată bijuterie a epocii antice. Ea ocupa două săli speciale de lux din două palate, una dintre care era numită *„Casa de înțelepciuni și sfaturi.”* Aici se păstra partea cea mai valoroasă a bibliotecii.

Obiectivul principal a lui Ashurbanipal era concentrarea în arhivele Palatului a tuturor documentelor istorice a Mesopotamiei. Biblioteca păstra scrieri despre civilizațiile acadeniană, babiloneană, asiriană. Studiarea tabletelor de lut din biblioteca regelui le-a permis savanților să facă o analiză privind componența colecției de carte și parțial a structurii acesteia. Datorită bibliotecii au devenit cunoscute miturile și legendele, informațiile valoroase despre matematică și astronomie, limbă, istorie, știință, modul de viață, tradiții și legi ale Mesopotamiei antice.

În biblioteca din Ninive, lucrau savanți iluștri ai țării - gramatici, astronomi, astrologi, matematici. Aici se colectau și se depozitau o varietate de documente: legi, liste de vânzări, rapoarte, contracte, ordine, reclamații, hărți, planuri privind terenurile de pământ cu indicația suprafeței, tabele de referință în matematică, cronici, rapoarte privind construcția clădirilor și canalelor, mesaje ale astronomilor, cărți în domeniul chimiei (de exemplu, cum să construiești un cuptor de topire a smalțului de culori diferite). Printre documente erau și tablete cu înregistrare sonoră.

„Cărțile de lut” au relatat întregii lumi, că înțelepții matematicieni ale Babilonului efectuau nu numai cele patru operații aritmetice, ci ușor calculau procentele, posedau cunoștințe pentru a măsura suprafața figurilor geometrice, aveau tabele complicate pentru înmulțire, cunoșteau ridicarea la putere și extragerea rădăcinii patrute dintr-un număr. Șapte zile ale săptămânii provin tot din Mesopotamia, acolo au fost puse bazele științei moderne despre structura și evoluția corpurilor cerești.

La ordonanța lui Ashurbanipal scribii efectuau copii de pe „cărțile” de lut care se păstrau în biblioteci și temple ale Babilonului, alte centre de cultură antică din Mesopotamia (care, la rândul lor, au fost colectate de secole), apoi „cărțile” se verificau, și se aplica ștampila cu textul: *„În conformitate cu script-ul vechi copiate și verificate”*. Dacă textul era ilizibil, se indica: „șters”, „nu știu”. Plăcile se

aduceau la palat și astfel s-a adunat o bibliotecă uriașă cu câteva zeci de mii de unități de stocare (până la ziua de azi s-au pastrat aproximativ 30 de mii de tablete). Unele „cărți” erau constituite din mai multe „foi” - plăci de aceeași dimensiune. Pe fiecare „foaie” se indica numărul și cuvintele inițiale de pe prima placă, care serveau titlu pentru carte. Cărțile se păstrau după domenii, iar pentru a găsi cartea necesară apelau la „cataloge”, unde era indicat titlul cărții, numărul rândurilor de pe placă, camera și polița unde era depozitată.

Fiecare „carte” se păstra într-o cutie separată din lemn. Ștampila bibliotecii conținea următorul text „Palatul lui Ashurbanipal, împăratul Universului, suveranul Asiriei, căruia zeul Nabu și zeița Tamzita i-au dat urechi sensibile și ochi buni, pentru a căuta creația scriitorilor din regatul meu”. (*Nabu era zeul mesopotamian al înțelepciunii, protectorul scrisului; Tamzita - zeița științei*). Unele tablete conțineau avertizare despre pedeapsa zeilor pentru furt. Scrisorile de argilă se depozitau în plicuri și se trimiteau tot în „plicuri” de lut, iar pentru a citi scrisoarea, plicul trebuia spart. De pe scrisorile lui Ashurbanipal se faceau copii, se indica numele celui căruia i se încredința expedierea scrisorii. În bibliotecă se mai păstrau așa numite ștampile cu ajutorul cărora se făcea reproducerea

unei întregi pagini.

Ashurbanipal cu mare grijă colecta cărți cu tematică medicală, cu descrieri ale plantelor medicale, unele din acestea se utilizează și în zilele noastre, precum și descântece contra bolilor. Colecțiile bibliotecii conțineau și multe dicționare sumeriane-asiriene, culegeri de reguli gramaticale, exemple și exerciții. Diverse mituri, legende și tradiții ale sumerienilor (în special mituri despre potop, extraterestri), adunate de vechii babilonieni și asirieni, au devenit cunoscute datorită bibliotecii lui Ashurbanipal. Anume aici s-a păstrat cea mai veche operă literară din lume, eposul sumerian a lui Ghilgameș (c. 2400 î.Hr.), tradusă în limba asiriană-babiloniană, scrisă în versuri pe 12 tablete de lut. Eposul „Despre cele văzute” a avut un impact extraordinar asupra întregii literaturi universale. Cercetătorii au descoperit similare numai în vechile legende grecești și romane, dar și în saga nordică, eposul indian, mitologia lui Buddha și Mahomed. Total în bibliotecă se păstrau aproximativ 700 de lucrări, din care 200 reprezentau opere literare. În plus, biblioteca din Palatul Regal era publică (pentru administrație). Iată cuvintele lui Ashurbanipal: „Această scriere cuneiformă, este manifestarea zeului Nabu, zeul misiunii superioare. Am scris-o pe tablete, am numerotat-o, am adus-o în ordine, le-am pus în Palat pentru instruirea supușilor mei”. Din scrierile descifrate este cunoscut, că regele numea la conducerea bibliotecii un sacerdot – administrator, dar toată activitatea de bibliotecă era condusă de un bibliotecar șef (om de știință, adesea filosof sau poet), de asemenea, numit de rege.

Valoarea „cărților de lut” pentru istoria culturii, științei este copleșitoare. Aceasta înțelegea și Ashurbanipal, care scria: „...am ordonat să fie zugrăvite pe tablete scrierile glorioase, opere privind arta cărții, care nu au fost studiate de predecesorii mei, am adunat la Palat scrierile mele, le-am împărțit pe capitale, și eu, rege al poporului, preferat de zei chiar și pot să le citesc”.

Soarta Ninive, ca și altor orașe din Mesopotamia, a fost tristă. În 612, î.Hr. forțele armate midiniene și babiloniene au cucerit Asiria și au incendiat orașul. Multe zile Ninive a fost în flăcări. Peste 200 de ani nimeni nu știa exact unde era plasat acest oraș. La căderea Asiriei biblioteca a fost distrusă și jefuită. Invazia de inamici definitiv a îngropat în pământ tot ceea ce cu atâta grijă s-a adunat. Peste 20 de ani după moartea lui Ashurbanipal, ultimul rege asirian semnificativ, Asiria a fost distrusă pentru totdeauna.

Referințe bibliografice:

1. Дандамаев, М. А. *Вавилонские писцы*. М., 1983, с.52.
2. Садаев, Д. Ч. *История Древней Ассирии*. М., 1979, с.32-34.; с.177.
3. *Ашшурбанипал — биография*, факты из жизни, фотографии, справочная информация [online]. [citat pe 12 februarie 2016]. Disponibil: <http://www.piplz.ru/page-id-1438.html>

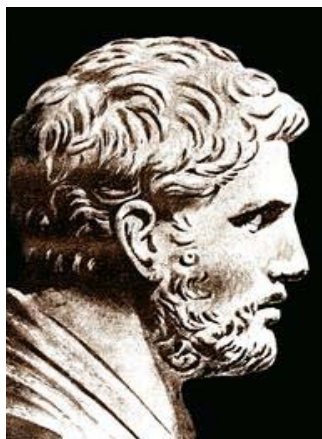
PTOLEMEU I. SOTER (367-283 î.Hr.)

Biblioteca din Alexandria este asociată cu numele lui Ptolemeu I Soter, care după moartea lui Alexandru cel Mare și prăbușirea imperiului, s-a proclamat rege al Egiptului și fondator al dinastiei Ptolemeu, oferind orașului Alexandria statut de capitală. Orașul fondat de Alexandru, a ajuns un mare centru antic, o adevărată metropolă a civilizației greco-romane din Egiptul antic.

Proiectul privind crearea celei mai mari biblioteci publice al antichității s-a născut în timpul domniei lui Ptolemeu I Soter, iar realizarea deplină a acestui proiect i-a revenit lui Ptolemeu al II-lea.

Pentru organizarea activității Museion-ului (Templul muzelor) - Centrului de Știință și Cultură, care găzduia o universitate, o academie, observatorul astronomic, o bibliotecă, grădini zoologice și botanice, Ptolemeu I Soter l-a invitat pe cărturarul grec Demetrios din Phalera, elevul lui Teofrast, fost ucenic a lui Aristotel, mentor și tutore lui Alexandru cel Mare. După moartea lui Aristotel, Teofrast a moștenit biblioteca care conținea aproximativ patruzeci de mii de manuscrise, adunate de Aristotel în timpul cuceririlor lui Alexandru cel Mare. Este cunoscut că Aristotel a fost unul dintre cei mai talentați și inteligenți elevi a lui Platon, în plus a fost organizatorul Liceului din Atena, unde a studiat Teofrast. Demetrios din Phalera avea abilități de organizare, o perioadă de timp a fost conducătorul Atenei. Anume el l-a sfătuit pe Ptolemeu I. Soter să procure de la Teofrast biblioteca lui Aristotel, care era la acel moment cea mai bună colecție de cărți a literaturii universale și care a stat la baza Bibliotecii din Alexandria.

Prima mențiune despre Biblioteca, a fost găsită în celebra „Scrisoare către Philokrates”, autorul căreia, raportează în legătură cu evenimentele, privind traducerea cărților sacre evreiești în limba

greacă: „Demetrios Phalereus, șeful bibliotecii regale, a primit sume mari pentru a aduna, pe măsura posibilităților, toate cărțile din lume. Procurând cărți și făcând copii, spre sfârșitul anului el a realizat dorința regelui. Într-o zi, în prezența noastră, fiind întrebat de rege câte mii de cărți are, el a răspuns : „Peste două sute de mii, și într-un timp scurt, voi avea grijă de restul, pentru a majora până la cinci sute de mii. Dar mie mi s-a spus că și legile iudeilor merită să fie copiate și să fie în biblioteca dvs..” (Scrisoarea lui

Demetrios din Phalera Aristeas 9-10). Rolul lui Demetrios Phalereus

nu se limita la administrarea finanțelor Bibliotecii și formarea fondului de carte. În primul rând, regele Ptolemeu I Soter trebuia convins de necesitatea existenței unei Biblioteci fără precedent. Folosind propria sa autoritate, el argumenta necesitatea de a deschide biblioteca vorbind următoarele: „*cum e puterea oțelului în luptă așa este puterea cuvântului în stat*”, că pentru gestionarea cu succes a unui stat multinațional regelui nu este suficient a introduce cultul noii zeități sincretice, cultul lui Serapis, dar, de asemenea, este nevoie de o cunoaștere profundă a tradițiilor, istoriei, legislației și credinței popoarelor care locuiesc în țară. În alte cazuri, minimalizând în mod deliberat propria sa valoare ca un prieten apropiat și consilier, Demetrios Phalereus spunea: că „*în cărți este scris ceea, ce prietenii nu îndrăznesc să vorbească regilor în fața*”.

Fără îndoială, pentru o deschidere mai rapidă a bibliotecii, Demetrios Phalereus utiliza și statutul său de educator al unuia dintre moștenitori ai tronului, îndemnându-l pe Ptolemeu I. Soter că obținerea înțelepciunii prin intermediul lecturii a celor mai bune cărți, va contribui, de asemenea, la continuitatea puterii, prosperitatea țării și a dinastiei de guvernământ. Se pare, că a fost un argument destul de serios pentru rege, care, fiind prieten din copilărie al lui Alexandru cel Mare, a avut în fața sa

un exemplu foarte convingător de influență benefică a cărților din biblioteca lui Aristotel asupra celui mai mare dintre regi din timpul său.

Potrivit lui Demetrios Phalereus, activitatea Museion-ului din Alexandria a fost organizată după imaginea Academiei lui Platon și a Liceului lui Aristotel. Biblioteca deținea la 400 mii de suluri, ca pe timpul lui Cezar să ajungă la 700 mii. În cabinete se păstrau cărți scrise (pe papirus, tablete de lut, plăci din ceară). Sălile erau decorate cu statui ale marilor scriitori și cercetători. Sala principală era în marmură albă.

Principiile inițiale ale fondului de carte au fost, de asemenea, elaborate de Demetrios Phalereus. La momentul, când nu existau cataloage ale operelor literare, și nu exista nici concepția de literatură mondială ca un proces unic, a stabili priorități concrete putea doar bibliotecarul, bazându-se pe propriile cunoștințe. În acest sens, figura lui Demetrios Phalereus a fost unică.

Elaborarea „Canoanelor”, liste a celor mai buni scriitori, reprezentanți ai tuturor genurilor literare era prioritatea numărul unu a Bibliotecii. Din *canonul poezilor epici*, care îi datorează originii sale lui Aristofan din Bizantin și Aristarh, faceau parte Homer, Hesiod, Paniasis, Antimachus, Peysandr; din *canonul iambograf* - Archilochus, Hipponax, Simonides Amorginsky; *canonul elegiac* includea pe Callimachos, File, Cullin, Mimnermus; *canonul de lirici* îl reprezentau Alcman, Alcaeus, Sappho, Stesichorus, Pindar, Bakhilid, Ibiki, Anacreon, Simonides Keosky; *canonul autorilor de tragedii* includea pe Eschil, Sofocle, Euripide, Ion și Achaeus; *canonul autorilor de comedii* - Epiharm, Kratina, Evpolid,

Aristofan, Ferektrat Platon (comedie veche) și Antiphanes Aleksid (comedie medie), Menander, Filipine, DFID, Filimon, Apolodor (comedie nouă). Dintre *prozatori*, canonul includea istoricii - Herodot, Tucidide, Xenofon, Theopompus, Ephorus, Anaximene, Callisthenes și *oratorii* - Antiphon, Andokides, Lisias, Isocrate, Isei, Aeschines, Lycurgus, Demostene, Hyperides, Dinarh.

Dat fiind faptul, că textele lui Homer, Eschil, Sofocle și altor autori circulau în mai multe variante, era necesar de a stabili o singură versiune a celor mai importante texte ale culturii grecești. Și anume Demetrios Phalereus a pus bazele activității de identificare și criticii textuale a poemelor homerice.

Ptolemeu I. Soter și-a adunat biblioteca pe parcurs a douăzeci și trei de ani. Dinastia Ptolemeu încuraja completarea colecțiilor bibliotecii. Toate navele, care intrau în port, erau percheziționate. Cărțile depistate erau confiscate, iar proprietarilor li se trimiteau copii. Personalul Bibliotecii dispunea de o echipă de copiatori, care lucrau neobosit asupra copierii cărților. Cu cărți noi în Biblioteca Alexandria veneau și oameni noi, mari filosofi, oameni de știință și poeți: Eratostene, Aristarh din Samos, Zenodotos, Callimachos, Fekrit, Plotia, Èrata, Philo, Euclid etc. Celebrii matematicieni și-au scris operele sale în trigonometrie, geometrie și astronomie. Savanții din Alexandria au fost renumiți pentru lucrările literare și lingvistice, studii medicale și tratate.

Biblioteca nu se limita doar la colectarea și depozitarea manuscriselor, ea devine centru de traducere. Șaptezeci de cărturari ebraici au lucrat la traducerea *Torei* în limba greacă (cartea care, odată cu apariția creștinismului a fost numită *Vechiul Testament*) pentru compatrioții săi elinizați, care trăiau în înfloritoarea Alexandria. Se traduceau de asemenea, manuscrisele babiloniene și budiste. Conform estimărilor efectuate în depozitul Bibliotecii din Alexandria, în timpul de glorie al acesteia, au fost de la 100 la 700 mii suluri de papirus în diferite limbi, și, în lume nu exista vre-un valoros manuscris, de copia caruia nu ar fi dispus biblioteca. În ce măsură aceste estimări sunt exagerate nu se cunoaște, dar principalul lucru este că, după crearea bibliotecii și pe parcurs a mai multe secole ea a fost unica care deținea colecția deplină de lucrări ale savanților și filosofilor din întreaga lume. Aici se păstrau lucrările lui Hippocrate, Arhimede, Euclid. Se presupune, că biblioteca menținea și materiale ale civilizațiilor preistorice.

Crearea bibliotecii, care a atras în Egipt cele mai strălucite minți ale timpului său, au transformat Alexandria pentru câteva secole în centrul civilizației elenistice. Acesta este motivul, pentru care

Biblioteca din Alexandria se confrunta cu o concurență acerbă din partea bibliotecilor din Rhodos și Pergamon. Pentru a se evita creșterea impactului acestor noi centre a fost chiar și o interdicție, privind exportul de papirus din Egipt, care a rămas mult timp singurul material pentru producția de carte. Chiar și cu apariția unui nou material, pergamentul, poziția de lider a Bibliotecii din Alexandria nu s-a schimbat semnificativ.

Biblioteca Alexandria a fost inaugurată în anul 323 î.Hr., apoi finanțată de Trezoreria Regală și distrusă de flăcări în anii 48-47 î.Hr. Anume la această perioadă se referă primele versiuni a pierderii de către bibliotecă a unui valoros patrimoniu.

Arderea Bibliotecii din Alexandria în 391 d.Hr., o ilustrație din, *Hutchinsons History of the Nations*, c. 1910

Este dificil să se determine motivul real pentru distrugerea bibliotecii. Informațiile din diferite surse se contrazic între ele, precum și teoriile istoriei moderne. Problema rămâne controversată până în zilele noastre. Cine a ars Biblioteca Alexandria? Un secol mai târziu, Plutarh l-a acuzat de aceasta pe Gaius Julius Caesar, care, în timpul bătăliei maritime în războiul alexandrin a dat foc navelor din port. El a susținut că s-au depistat dovezi, că focul s-a extins la port și a distrus toate clădirile, inclusiv sediul principal al bibliotecii.

Cu moartea lui Cleopatra în anul 30 d.Hr. dinastia Ptolemeu, care a fondat și a finanțat biblioteca din Alexandria s-a încheiat. După victoria romanilor, Alexandria a devenit capitala provinciei, dar sub stăpânirea acestora biblioteca nu a mai cunoscut o asemenea dezvoltare.

În 1984, Guvernul egiptean a decis să reînvie Biblioteca Alexandria în același loc. Concursul Internațional pentru cel mai bun proiect de arhitectură a fost câștigat de specialiștii din Norvegia. Pe 23 aprilie 2002 a fost inaugurată Biblioteca Alexandria. Clădirea reprezintă un disc de soare în creștere.

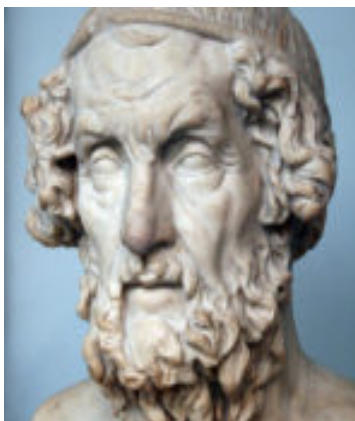

Biblioteca Alexandria în zilele noastre

Referințe bibliografice:

1. Collins, Nina L. **The Library in Alexandria and the Bible in Greek.** Leiden; Boston; Köln: Brill, 2000, vol. 82, pp.58-84.
2. Гаспаров, М. Л. **Занимательная Греция:** Рассказы о древнегреческой культуре. М.: Новое литературное обозрение, 2000. 384 с.
3. **Александрийская библиотека** [online]. [citat pe 18 mai 2016].
Disponibil pe Internet: <http://demetrius-f.narod.ru/alexandria/library.html>
4. **Письмо Аристея к Филократу** [online]. [citat pe 18 mai 2016].
Disponibil pe Internet: <http://www.demetrius-f.narod.ru/aristeas/text.html>
5. **Жизнеописание Деметрия Фалерского (350-280 г.г. до н. э.)** [online]. [citat pe 18 mai 2016]. Disponibil pe Internet: <http://www.demetrius-f.narod.ru/bio/index.html>

ZENODOTOS DIN EFES (325-260 î.Hr.)

Zenodotos

Zenodotos din Efes a fost printre primii bibliotecari la Biblioteca din Alexandria, cea mai mare bibliotecă a lumii antice. Fiind elev al poetului Philétas de Cos a fost invitat de către domnitorul egiptean Ptolemeu I Soter în funcția de bibliotecar la Biblioteca din Alexandria și tutore al moștenitorului tronului, Ptolemeu al II-lea.

Principalul bibliotecar avea nu numai funcții de reprezentare, precum organizaționale și științifice. El era responsabil pentru achiziții, catalogare și conservare. De asemenea, el organiza prelucrarea unui uriaș masiv de suluri pentru stabilirea paternității textelor și repararea celor deteriorate. Principalul bibliotecar trebuia să organizeze accesul rapid al oamenilor de știință la toate manuscrisele disponibile, la alte persoane să permită utilizarea gratuită a manuscriselor deja corectate sau duplicatelor neredactate. Deoarece Biblioteca colecta manuscrise

în diferite limbi orientale, principalul bibliotecar avea responsabilitatea de a organiza activitatea de traducere a operelor în limba greacă.

Renumitul filolog, fondator al analizei textuale, Zenodotos sub conducerea sa organizează o extinsă activitate pentru identificarea operelor autentice și false, crearea diferitor dicționare, manuale, enciclopedii. Zenodotos a pregătit prima ediție a lui Homer, în care a introdus semne numite critice pentru a marca versurile contestate ca autentice (aceste semne trebuiau să transmită cititorului opinia editorului, în cazul, când textul era salvat în forma în care a fost găsit în manuscris. Meritele lui Zenodotos includ și elaborarea vocabularului homeric cu interpretarea cuvintelor neinteligibile, precum și crearea unui extins comentariu mitologic. Marile poeme ale lui Homer erau venerate în Grecia Antică ca un altar național.

Dincolo de aceasta, Zenodotos a publicat „*Teogonia*” de Hesiod, (poet epic grec, considerat a fi, după Homer, cel mai vechi scriitor al Greciei) și cântecele lui Anacreon și Pindar.

Din numeroasele sale lucrări nu s-a păstrat nimic. Zenodotos ajungea celebru, numai pentru faptul, că studiind poemele lui Homer *Iliada* și *Odiseea*, le-a împărțit fiecare în 24 de cărți.

Referințe bibliografice:

1. **Zenodotus of Ephesus.** În: Encyclopedia of Library and Information Science: Volume 33. Ed. by A. Kent, H. Lancour, J. E. Daily. INC. New York. Basel, 1982, p.528.
2. **Zenodotus** [online]. [citat pe 23 mai 2016] Disponibil: <http://www.liquisearch.com/zenodotus>

CALLIMACHOS DIN CYRENE (310-238 î. Hr.)

Poet și savant Callimachos s-a născut în Cyrene, cel mai important oras grecesc din nordul Africii, întemeiat în sec. VII î.Hr., supranumit în antichitate „Atena Africii”. În sec. al III-lea, în Cyrene a existat o faimoasă școală de filosofie întemeiată de Aristip, un discipol al lui Socrate. Printre filosofi care au activat aici se numara Callimachos, Carneade, Eratostene și Sinesiu.

Callimachos de tânăr a venit în Alexandria, a activat ca profesor, a scris poezii și a făcut parte dintr-un cerc de poeți locali. A fost invitat la Curte de către regele Ptolemeu al II-lea, unde i-a fost oferit un post în cel mai înalt rang în Biblioteca din Alexandria. Aici Callimachos a lucrat mai mult de 20 de ani și folosind materiale din bibliotecă, a scris peste 800 de lucrări științifice la istorie, gramatică etc. Callimachos, numit „părintele bibliografiei”, este autorul catalogului „*Pinakes*” în 120 de suluri de papirus. Acesta includea lucrări din literatura greacă și biografii ale autorilor în ordine alfabetică și cronologică (numele, prenumele autorului, numele după tată; locul de naștere a autorului; educație; limba sau dialectul în care era scrisă cartea; alte opere de acest scriitor). Callimachos indica titlul, volumul operei. În cazul în care autorul nu era cunoscut, Callimachos încerca să-i afle numele; în caz că lipsea titlul el îl alcătuia.

Catalogul Bibliotecii din Alexandria a fost printre primele lucrări bibliografice ale lui Callimachos. Se crede, că acesta era totodată și catalogul cumulativ, deoarece conținea informații despre dezideratele din fondul Bibliotecii din Alexandria (el indica și locul lor de depozitare). Din păcate, această operă bibliografică fundamentală nu s-a păstrat, și nu putem cunoaște amplexul a fondurilor Bibliotecii din Alexandria. Callimachos menționa, că Biblioteca posedă printre comorile sale 550 de tragedii și 1500 de comedii. După Callimachos la alcătuirea și perfecționarea catalogului bibliografic al Bibliotecii din Alexandria mult timp a lucrat Aristofan.

Callimachos a fost un neobosit căutător al noului în literatură, ce rezultă din aspirația de a crea poezie originală, precum și din nedorința de a copia modele vechi. El a reformat hexametru și a experimentat cu alte dimensiuni poetice, adaptând dimensiunile vechi la noul conținut.

Callimachos era cunoscut ca legiuitor al poeziei alexandrine, fiind primul, care a formulat programul și principiile de bază al acesteia. El se deosebea cu un gust literar extraordinar, iar cunoașterea profundă a literaturii antice grecești l-au ajutat să definească programul său poetic bazat pe trei principii: forma mică, lupta cu banalitatea, finisarea detaliilor.

Callimachos este un genial maestru de vers, un inventiv narator. Ca și majoritatea autorilor de scrieri din Alexandria, el posedă arta rafinată de epigrame. Cea mai valoroasă operă a sa, *Motive* (Aitia), o culegere de elegii narative în patru volume, care conținea legende despre originile sărbătorilor, ritualurilor, denumirilor, despre fondarea orașelor și a sanctualelor. Nu este cunoscut faptul, dacă unele versuri aveau vre-o legătură între ele; în cazul în care o astfel de legătură exista, ea era doar pe exterior. În esență, fiecare elegie reprezenta o mică povestire. Callimachos a adunat un număr mare de legende mai puțin cunoscute din diverse regiuni grecești; în câmpul lui de vizibilitate a intrat și Roma. Autorul era atras de noi subiecte, dar cel mai important lucru pentru el a fost originalitatea de interpretare.

Din poezia lui Callimachos în manuscrisele medievale s-au păstrat numai *Imnurile* și *Epigramele*, mici fragmente ale altor opere au devenit cunoscute datorită citatelor din autorii clasici de mai târziu. Și numai descoperirea papirusurilor în Egipt, a permis ca Callimachos-poetul să fie evaluat pe măsură. S-au păstrat șase imnuri: 1. *Către Zeus* (Eis Dia), 2. *Către Apollo* (Eis Apollona), 3. *Către Artemis* (Eis Artemin), 4. *Către Apollo Delfies* (Eis Apollona Delion), 5. *La scaldarea lui Pallas* (Lutra Eis tes Pallados), 6. *Către Demetra* (Eis Demetra).

În ciuda popularității imense a lui Callimachos în timpurile elenistice, cea mai importantă parte din patrimoniul său literar a fost pierdută, dar papirusurile au adus și continuă să aducă numeroase fragmente, și recent a fost găsită o expunere antică a conținutului unui număr de opere.

Din operele pierdute, care sunt cunoscute numai după titlu, este necesar de menționat *Ibisul*, care era utilizat de Ovidiu în poemul său cu același nume. *Ibisul* lui Callimachos a fost un „poem blestem” împotriva dușmanilor literaturii, printre care, probabil, a fost Apollonios din Rodos. Alexandrian de origine, o figură proeminentă a Muzeului, șef al Bibliotecii Alexandrina și tutore al moștenitorului la tron, Apollonios, ucenicul său, poet savant ca și Callimachos s-a dovedit a fi principalul lui oponent. Ostilitatea literară a fost complicată de un conflict personal care s-a încheiat cu plecarea lui Apollonios din Alexandria și mutarea sa la Rodos. Apollonios din Rodos, așa a fost supranumit, cu acest nume a și intrat în istoria literaturii.

Callimachos a scris, de asemenea, tragedii, comedii și drame satirice, dar nu există informații fiabile cu privire la aceste opere.

Opera lui Callimachos, la fel ca și cea a lui Philéas, a servit ca model după care s-au format Ovidius, Propertius, Tibullus.

Referințe bibliografice:

1.Каллимах. В: **Античные писатели**. Словарь. СПб.: Издательство «Лань», 1999. [online]. [цитат pe 23 mai 2016] Disponibil: <http://ancientrome.ru/dictio/article.htm?a=205359899>

ERATOSTHENES

(276-194 î.Hr.)

Eratostene (*Eratosthenes*) din Cyrene, discipol al lui Callimachos (creatorul „Tabelor celor care au devenit celebri din toate domeniile ale științei, și ceea ce au scris, în 120 de cărți”).

În 245 î.Hr. regele Ptolemeu III Euergetes I-a invitat pe Eratostene să lucreze în Biblioteca din Alexandria, unde deja activa profesorul său Callimachos și Apollonios din Rodos. Eratostene a răspuns invitației, la vârsta de treizeci de ani, a venit la Alexandria și la cinci ani după sosirea sa, Eratostene l-a înlocuit în post pe poetul Apollonios din Rodos și a condus Biblioteca pe parcurs a patruzeci de ani.

În post de administrator al Bibliotecii Alexandria a lucrat mult pentru a o extinde și dezvolta, căutând să sprijine imaginea Bibliotecii în rivalitate cu Biblioteca din Pergamos. La cererea acestuia, autoritățile din portul Alexandria confiscau toate cărțile de pe nave pentru studiu și copiere. Eratostene obținea copii autentice de tragedii ale marilor greci: Eschil, Sofocle și Euripide, a înființat în bibliotecă și o secție, care se ocupa de studierea creației lui Homer.

Eratostene, de asemenea, a fost astronom, matematician, poet, filolog, geograf. Pentru a fi util cititorilor bibliotecii cointeresați de geografie, Eratostene a studiat această știință atât de mult încât a devenit un geograf celebru și a scris lucrarea „*Descrierea Pământului*”. A făcut o serie de descoperiri și invenții, incluzând un sistem de latitudine și longitudine. A fost primul grec, care a calculat circumferința și înclinarea axei Pământului, ambele cu o acuratețe remarcabilă. Este posibil ca el să fi fost primul, care a calculat distanța Pământului față de Soare.

Biblioteca din Alexandria deținea o mare colecție de hărți. Eratostene le-a studiat, a luat în considerare erorile și a alcătuit prima hartă a lumii bazată pe cunoștințe despre forma sferică a Pământului. Eratostene a folosit în scrierile sale numeroase notițe din călătorii, mult cita din cărțile din fondul Bibliotecii. În lucrarea *Platonikos*, Eratostene tratează probleme de matematică și muzică.

Eratostene a fost și un mare istoric. El a alcătuit un calendar, care este cunoscut sub numele de „*Julian*” în memoria lui Gaius Julius Caesar. Ocupându-se de cronologie, el a oferit propria viziune privind datele Războiului Troian (1184 î.Hr.). Eratostene a fost primul om de știință, care s-a descris ca fiind „un filolog” (*philologos* - iubitor de știință, la fel ca și *philosophos* - iubitor de înțelepciune).

Ecouri de vocație extinsă de savant sunau și în porecle, care le-a primit Eratostene din partea contemporanilor. Numind-ul „*Beta*”, („*al doilea*”), care, în opinia mai multor cercetători, contemporanii acestuia doreau să-și exprime viziunea sa asupra savantului ca pe al doilea Platon, sau om de știință, care era clasat pe locul doi, doar pentru că primul loc trebuia să aparțină strămoșilor. Altă poreclă a lui Eratostene era „*Pentatlos*”, din (greacă Πένταθλος), (atlet care participă la cele 5 competiții ale pentatlonului) sau persoană multilateral dezvoltată, i-a fost dată ca recunoaștere a vastelor cunoștințe în diferite domenii.

Cu anii el și-a pierdut vederea și a fost lipsit de toate funcțiile. Probabil împins în deprimat, Eratostene a refuzat să se alimenteze. În așa mod tragic s-a încheiat viața genialului savant și minunat bibliotecar.

Referințe bibliografice:

Дитмар, А. Б. Родосская параллель. Жизнь и деятельность Эратосфена. М., 1965, с. 72

SENATOR CASSIODORUS

(487-578)

Flavius Magnus Aurelius Cassiodorus Senator a fost un om politic și scriitor roman, o mare personalitate culturală medievală din vestul Europei. Provine dintr-o familie nobilă de romani, scriitor, filosof, a îndeplinit funcția de secretar și consilier al regelui Italiei, apoi a devenit ministru la curte, consul, guvernator; creator de *Vivarium*, unei dintre primele mănăstiri din Europa.

Cassiodorus visa la crearea unui puternic stat italian-gotic, a avut ideea de a organiza la Roma prima Universitate Creștină. Aceste idei erau imposibile de realizat și, fiind conștient de acest lucru, Cassiodorus a părăsit serviciul public și a fondat în 550, în sudul Italiei *Vivarium*, ceea ce înseamnă în latină *Adăpost de gândire*.

Acesta era un adevărat centru de cultură, deși nu era tipic pentru Europa secolului VI. Anume în *Vivarium* Cassiodorus vroia să conserveze pentru posteritate acele valori literare și științifice ale lumii antice, care încă nu erau pierdute. El a organizat în mănăstire o școală pentru băieți cu un program tradițional antic de predare a următoarelor subiecte: gramatica, retorica, logica, muzica, matematica, cosmografie. A fost creată și o bibliotecă cu scriptorium. *Vivarium* era locul nu numai de stocare și copiere a textelor, dar și de o muncă rodnică a activității literare de redactare, corectare, traducere de texte, și chiar crearea unor lucrări originale. Cassiodorus avea grijă de o înaltă calitate de copiere a cărților, și ca lucrurile în scriptorium și bibliotecă să fie bine puse la punct. În acest scop el a elaborat un „Ghid pentru studierea literaturii divine și laice” (în unele traduceri titlul cărții sună ca „Introducere în lectura spirituală și laică”).

Lucrarea în două volume a lui Cassiodorus este considerată prima mare lucrare pentru formarea fondurilor de bibliotecă. Ea conține anumite reguli de gestionare a bibliotecii și a scriptorium-ului. Această carte, printre altele, conținea informații detaliate despre literatură, era un fel de ghid bibliografic. Mai târziu, acest „Ghid” le-a permis cercetătorilor să stabilească repertoriul *Vivarium*-ului. Acestea au fost tratate teologice și juridice, lucrările scriitorilor creștini, cărți vechi de cosmografie, medicină și filozofie.

Cassiodorus a trăit 100 de ani, din care 50 au fost dedicați *Vivarium*-ului. *Vivarium*-ul, împreună cu biblioteca și scriptorium nu au supraviețuit mult timp organizatorului. Acestea au încetat să existe la sfârșitul secolului VI, începutul secolului VII.

Activitatea lui Cassiodorus și bogata Bibliotecă de *Vivarium* au fost unicele în Europa la începutul Evului Mediu. Având în subordinea sa școli, biblioteci, scriptorii, mănăstirile din Evul mediu timpuriu în mod natural au devenit centre de cultură și educație religioasă, dar, în sec. XII-XIII, situația s-a schimbat. Nivelul de alfabetizare și educație printre călugări au scăzut în mod semnificativ. Deseori și în mănăstiri, unde anterior se creau magnifice manuscrise, adesea nu rămânea nici-un călugăr știutor de carte.

Atacurile scandinavilor în Europa de Vest, danezii în Anglia, invazia hunilor din est și a musulmanilor din Sud au adus statele europene într-o stare de ruină. Deși bibliotecile, ascunse în spatele zidurilor groase ale mănăstirilor au reușit să supraviețuiască, până în secolul XIII bibliotecile monahale ca formă instituțională aproape că nu s-au dezvoltat.

Scriptorium monahal
Portretul unui caligraf. Franța,
sec. XV.

Referințe bibliografice:

Маркова, Т. Б. Библиотека в истории культуры. СПб.: Наука, 2008, с.177-180.

RICHARD DE BURY (1287-1345)

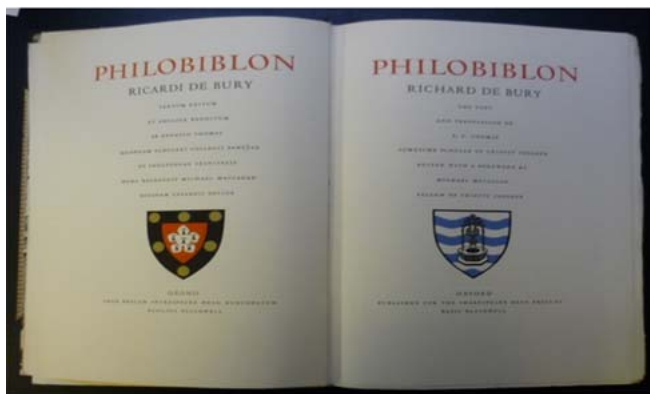

Episcopul Richard d'Ondzhervilom poreclit de Bury, s-a născut lângă Bury St. Edmunds (Suffolk). A fost educat de unchiul după mamă John de Willoughby, și după ce a părăsit școala de gramatică a fost trimis la Universitatea Oxford, unde a studiat filozofia și teologia.

De mai mulți ani a îndeplinit funcția de custode al Bibliotecii Universității Oxford, a fost un om de stat și tutore al viitorului rege englez Edward al III-lea. Richard de Bury, proprietarul celei mai frumoase biblioteci private din Anglia, era în căutarea manuscriselor în mănăstirile englezești, le lua pentru colecție (cu permisiunea regelui) sau le dădea pentru a fi copiate. Fiind cu misiuni diplomatice în Italia, Germania și Franța, el vizita depozitele de carte și procura cărți pentru biblioteca sa. Exista și un catalog al acestei bogate pe acele timpuri colecții de carte, care, din păcate, nu s-a păstrat. Această colecție după volum și caracterul sistematic putea fi comparată cu biblioteca de la Sorbona la momentul respectiv.

Richard de Bury este autorul celebrei cărți „*Philobiblon*”, cel mai vechi monument de bibliofilie medievală, scris în 1345 în limba latină. De-a lungul ultimilor cinci secole (de la 1473), acest tratat a fost retipărit de 35 de ori în 10 limbi. Opera de Bury este o descriere a bucuriilor oferite de carte și de lectură. Talentul artistic al autorului se manifestă cel mai puternic în capitolele scrise într-o formă specială de „plângeri ale cărților”. Iată una dintre aceste plângeri al cărții: „*Trebuie să, ne plângem de haine ... care le-am avut, dar rupte de o mână violentă, astfel încât interiorul nostru este acoperit cu praf, și frumusețea noastră e batjocorită. Corpul nostru este afectat de diferite boli, dureri de spate și laterale, ... de paralizie, și nimănui nu-i pasă de soarta noastră, nimeni nu va aplica un plasture la rănile noastre pentru vindecare.*”

Unde a dispărut albul nostru curat și puritatea? Noi ne-am întunecat și îngălbenit, și orice medic îndată ne va diagnostica cu gălbinare. Multe dintre noi sunt bolnave de gută – despre aceasta mărturisesc articulațiile noastre mutilate. Fumul și murdăria, care permanent ne otrăvesc, ne-au distrus claritatea văzului nostru și ne-au inflammat ochii noștri ...” Această plângere a cărții medievale, scrisă în urmă cu peste 600 de ani, se pare actuală și astăzi.

„*Filobiblon*” este prima lucrare completă despre carte, ajunsă în zilele noastre, astfel autorul este considerat „*părintele bibliofiliei europene*”. Richard de Bury a transmis această carte împreună cu întreaga sa colecție de 1500 volume la biblioteca Universității Oxford, (absolventul căreia a fost), oferind detalii care trebuiau respectate privind împrumutul și îngrijirea cărților. Cu toate acestea, el moare în mare sărăcie pe 14 aprilie 1345 la Bishop Auckland. Soarta bibliotecii a fost tragică. Mai mult de jumătate de secol cărțile colectate cu atâta atenție, au stat împachetate în cutii. În cele din urmă, colecția a fost dispersată, nimerind în biblioteci private care au păstrat doar câteva exemplare pentru noi.

Astfel, în Evul Mediu bibliotecile particulare s-au dezvoltat în continuare. Numărul acestora este în creștere, se observă o schimbare calitativă a componenței colecțiilor de carte. Un loc aparte printre bibliotecile particulare ocupa bibliotecile regale, multe dintre care mai târziu au devenit baza pentru crearea bibliotecilor naționale sau au fost incluse în componența lor.

„ Oricine care studiază știința, intrând aici, nu forțați ușa și nu pășiți gomotos, aceasta este nepoliticos față de muze. În caz că veți găsi pe cineva aici deja venit, salutați-l cu respect în tăcere și nu pălăvrăgiți: aici înțelepții vorbesc cu cei ce studiază”.

Inscripție pe ușa bibliotecii. Sec. XV

Referințe bibliografice:

1. Горбачевский, Б. С. **Люди, книги, библиотеки: науч.-попул. очерки.** М. : Изд-во Всесоюз. кн. Палаты. 1963, с. 43.
2. Ричард де Бери. „**Филобиблон**” [online]. [citat pe 30 aprilie 2016]
Disponibil pe Internet: <http://maxbooks.ru/nemir/worldb17.htm>

GABRIEL NAUDÉ (1600-1653)

Celebrul bibliolog francez, eseist, profesor de medicină, medic la curtea lui Ludovic al XIII-lea este considerat fondatorul științei moderne a bibliotecilor. Un timp a fost bibliotecar la prima bibliotecă publică din Franța, organizată în 1634 de către Cardinalul Jules Mazarin. Familiarizat cu cele mai mari biblioteci din Europa, G. Naudé meticulos și metodic a format fondul bibliotecii încredințate. Primul teoretician și practicant în domeniul bibliotecar Gabriel Naudé a scris celebra sa carte „*Advis pour dresser une bibliothèque*” – „*Sfaturi pentru crearea unei biblioteci*” (1627), în care se referea la constituirea unei biblioteci și nu în ultimul rând, menționa tehnicile de conservare ce trebuiau respectate. Aceasta a fost prima lucrare în istoria biblioteconomiei unde erau expuse cerințe pentru alcătuirea cataloagelor și clasificarea în bibliotecă. În „*Sfaturi...*” el recomanda următoarele: Biblioteca trebuie să conțină publicații din toate domeniile de știință, cele mai bune reviste în original sau cele mai bune traduceri cu cele mai bune comentarii; să fie achiziționate și lucrări din domeniul religiei ale scriitorilor de alte credințe. Și nu doar cărțile ale autorilor cunoscuți din antichitate și cei moderni, dar a personalităților din diferite domenii care au contribuit cu ceva nou la subiectul dat: „... *fiecare trebuie să gasească în bibliotecă ceea ce caută*”. Bibliotecarul trebuie să aibă o atitudine specială față de „*cărțile mici, care nu sunt mai puțin valoroase decât celelalte*”, a prețui cartea după conținutul ei și după învățămintele pe care le poți obține; Naudé a dat sfaturi și despre aranjarea cărților la raft în sistem și după format, selectarea achizițiilor, conservarea cărților în scopul de a le proteja de umiditate, precum și crearea condițiilor pentru utilizarea acestora.

În bibliotecile publice Naudé considera necesare două tipuri de cataloage: sistematic și alfabetic (de autor, care este necesar și cititorului și bibliotecarului). El supraveghea personal modernizarea bibliotecii (rafturile, mobilierul după propriile proiecte). Mazarin ca și Naudé era convins, că doar bibliotecile publice sunt benefice pentru societate, și în 1642 procurând un edificiu pentru colecția sa de carte i-a poruncit lui Naudé s-o transforme în cea mai bună bibliotecă posibilă.

Mazarin cerea tuturor ambasadourilor săi, oficialilor guvernamentali și militarilor să-i aducă cărți de pretutindeni, indiferent de locul unde se găseau. De asemenea, el plătea cu generozitate călătoriile lui Naudé în Europa, care dintr-o astfel de călătorie a adus mai mult de 14.000 de volume. Către anul 1648 biblioteca deținea cel puțin 40 000 de volume. Cel mai rapid mod de a mări biblioteca, după Naudé este de a reuni colecțiile de carte deja existente. Acest sfat a fost inclus de Naudé în cartea sa. Fiind deschisă pentru public, biblioteca avea aproximativ o sută de patroni și personal regulat. Biblioteca Mazarin a fost prima bibliotecă din Franța accesibilă tuturor, indiferent de rang sau titlu. Fondul de carte adunat de Naudé enumera 14.400 de unități. Se mai vorbea că Naudé călătorind prin Europa golea librăriile. Săptămânal, în fiecare zi de joi, la bibliotecă se împrumutau cărți fiecăruia care era interesat, orice cărți, la orice subiect.

Cardinalul îi sugera lui Naudé să se împarte generos cu cunoștințele sale bibliografice. Biblioteca lui Jules Mazarin era mai mare și mai bună decât cea regală.

În timpul războiului de 30 de ani, care a durat până în 1648, toate trofeele de carte erau trimise la biblioteca cardinalului Mazarin. Soarta acestei biblioteci este strâns legată de destinul lui Mazarin. În 1648, din cauza Frondei, (nume dat revoltelor din Franța, la mijlocul sec. XVII, ca urmare a politicii de întărire a absolutismului regal și a fiscalității excesive), Mazarin temându-se de furia

Fațada Bibliotecii Mazarin

populară, în secret a fugit din Franța. În 1649 Parlamentul de la Paris a ordonat arestarea lui Mazarin și confiscarea proprietății Cardinalului. Pentru capul Cardinalului a fost stabilit un premiu imens. Însă Parlamentul nu dispunea de fonduri pentru premiu și s-a decis să vândă la licitație Biblioteca lui Mazarin. Gabriel Naudé a încercat să prevină sau măcar să amâne această licitație, dar era imposibil de a opune rezistență Parlamentului și în câteva zile biblioteca pe care el a creat-o pe parcursul unui deceniu, s-a prăbușit.

După vânzarea Bibliotecii lui Mazarin Gabriel Naudé acceptă invitația reginei suedeze Christina, cunoscută pentru educație și dragoste de carte. Având o bogată bibliotecă regală ea a achiziționat 4000 de cărți valoroase din biblioteca Mazarin. Naudé a mers în Stocholm și doi ani a lucrat la catalogarea și organizarea fondului de carte a Bibliotecii Regale a Suediei.

În 1653 Mazarin a revenit la Paris învingător și a creat o nouă bibliotecă. Mulți dintre participanții la licitație pe bani sau gratuit i-au restituit cărțile procurate la licitație. Regina Christina a decis să aducă în dar Franței cărțile din colecția Cardinalului. Naudé a fost chemat înapoi. El a mers la Paris cu intenția de a relua activitatea în biblioteca Mazarin. Din păcate, sănătatea lui Naudé a fost deteriorată și pe 10 iulie 1653 marele bibliotecar a murit pe drum spre casă. După moartea lui Mazarin biblioteca a devenit proprietatea familiei regale. Cu toate acestea, biblioteca fondată de el, a devenit nucleul celei mai vechi biblioteci publice din Franța, care și astăzi poartă numele cardinalului italian. Mai târziu, Biblioteca Mazarin a fost declarată patrimoniu național și acum face parte din Biblioteca Națională a Franței.

Motto-ul bibliotecii lui Naudé erau cuvintele „*Deschisă pentru toți cei care doresc să vină aici pentru a studia.*” În literatura de specialitate G. Naudé este adesea numit „*cel mai remarcabil bibliotecar din toate timpurile.*”

Referințe bibliografice:

1. Olle, J. G. **Naudé, Gabriel** (1600-1653) [online]. [citat pe 25 aprilie 2016]
Disponibil: <https://books.google.ro/books?id=HSFu99FCJwQC&pg=PA611&lpg=PA611&dq=Gabriel+Naud%C3%A9>
2. Gabriel Naudé, 1600-1653: **La passion des livres** [online]. [citat pe 25 aprilie 2016]
Disponibil pe Internet: <http://classes.bnf.fr/dossism/b-naude.htm>

ANTONIO MALYABECCHI (1633 – 1714)

Antonio Malyabecchi s-a născut în Florența în 1633. Părinții erau atât de săraci încât nu-i puteau oferi nici-o educație formală și băiatul a devenit ucenicul unui local negustor de fructe. Timpul liber băiatul își petrecea în prăvălie, încercând să descifreze ceea ce era scris în pliante și ziare, care de obicei erau folosite pentru împachetarea produselor. El simțea că semnele necunoscute ascundeau în sine o lume magică. Vecinul librar, observând pasiunea băiatului, l-a invitat la el în calitate de ucenic. Malyabecchi într-un timp scurt putea recunoaște, memoriza și diferenția toate cărțile din librărie. Cu ajutorul noului său stăpân băiatul în cele din urmă a învățat să citească bine, și a început să combine abilitățile cu tehnicile fenomenale de memorizare care îi permiteau să memorizeze tot ce a citit de la început până la sfârșit (inclusiv semnele de punctuație). Băiatul s-a adevărat a fi atât de capabil, că oamenii de știință din Florența mergeau să-l vadă ca pe un miracol. El, doar, nu putea uita, odata văzut sau auzit el memoriza pentru totdeauna. La vârsta adolescenței era dificil de a determina ceea ce el nu știa. Indiferent de ceea ce a fost întrebat, el răspundea imediat, numea autorul, titlul cărții și pagina, care conținea răspuns la întrebare. Antonio Malyabecchi a devenit atât de cunoscut încât ducele din Florența l-a numit custode al *Bibliotecii Laurențiana*, care era una din cele mai mari și mai renumite în acele timpuri. Pentru a stăpâni un asemenea volum de carte, Malyabecchi a decis să-și dezvolte capacitățile de lectură rapidă. Contemporanii își aminteau că era suficient ca el să arunce de vre-o două ori privirea asupra unei pagini pentru a o memoriza în întregime, spre marea surprindere a celor prezenți la acest spectacol. Se vorbea că el a reușit să citească și să memorizeze un volum al unui depozit de carte. Dar aceasta deja nu-l mai satisfăcea; preluând cataloagele tuturor mari de biblioteci din Europa el le-a aranjat conținutul în memoria sa. Se mai vorbea de un caz, când Marele duce avea nevoie de o carte și Malyabecchi, aflându-se pe aproape imediat a reacționat: „Este imposibil de a găsi această carte. Ea există numai într-un singur exemplar și se găsește în biblioteca sultanului. De la intrare la dreapta, în al doilea dulap, volumul șapte.”

În casa lui Malyabecchi muntele de carte se începea din prag, antreul era plin cu cărți până în pod, în camere peste tot erau grămezi de carte, trecerea dintr-o cameră în alta era posibilă numai pe un traseu îngust între cărți. Malyabecchi știa toate cărțile sale, știa câte grămezi trebuia să le strămute din mormanul de cărți pentru a găsi opera necesară. Cu cât mai mult el citea și memoriza, cu atât mai rapid era capabil să citească și mai mult să memorizeze. Gura lumii vorbea că la bătrânețe el de obicei stătea culcat în pat înconjurat de cărți, fiecare din acestea era citită într-un timp mai puțin de jumate de oră, imediat memorizând cele citite, și așa până când adormea. Malyabecchi era deranjat de tot ce putea să-l sustragă de la carte: mesele, băile, îmbrăcatul, economisea timpul pentru somn. În zadar Marele duce îi oferea întreținere deplină la Palat, Malyabecchi ocolea onorurile, cu încăpățănare rămânând în sărăcie și printre cărțile sale. A murit în 1714 la vârsta de 81 de ani, lăsând orașului său natal, o colecție unică de cărți, cu condiția ca aceasta să fie deschisă cititorilor. În 1861 fondul bibliotecii Malyabecchi care florentinii o numeau „Laurențiana” a fost comasat cu fondul bibliotecii „Palatina”. De-a lungul timpului, colecția de carte comasată a evoluat în cea mai mare bibliotecă din Florența.

Referințe bibliografice:

Кунин, В. Странный флорентинец. В : Альманах библиофила. М., 1976, вып.6, с.145-154.

GOTTFRIED WILHELM (1646–1716)

Liderul iluminismului german, Leibniz a fost un remarcabil savant: filosof-idealist, istoric, fizician, inventator, avocat, lingvist. Leibniz a fost și un bun organizator de știință, inițiatorul pentru crearea Academiei de Științe din Berlin și primul ei președinte.

Născut în Leipzig, în familie unde tatăl era profesor universitar, un cunoscut avocat, iar mama, fiică de profesor, lucru care în mare parte a predeterminat soarta fiului. După moartea tatălui, (Gottfried avea 6 ani) a rămas o mare bibliotecă, în care fiul petrecea zile întregi. Talentul sau a fost vizibil încă din copilărie. Mama l-a înscris la cea mai bună școală din oraș, iar la 14 sau 15 ani era deja student la Universitatea din Leipzig.

Obținând studii universitare excelente Gottfried Leibniz totdeauna tindea spre noi cunoștințe. La 22 de ani, a început să lucreze bibliotecar la celebru bibliofil german și diplomat din Mainz Boinenburg. Ocupându-se de organizarea bibliotecii acestuia, viitorul savant nu uita de ideile iluministe. El era convins, că un adevărat progres al cunoștințelor este posibil doar atunci, când fiecare savant va putea rapid și ușor să cuprindă tot ansamblu de realizări ale omenirii, întruchipate sub formă documentară. Pentru a facilita această problemă, deloc ușoară, Leibniz a început să alcătuiască semi-anuale cataloage de carte, ca mai apoi toată informația bibliografică să fie adunată într-un indice cumulativ „*Lista cunoștințelor umane conținute în cărți*”.

Mai târziu, în timpul serviciului diplomatic, Leibniz nu uita de interesul său față de bibliotecă. Este cunoscut faptul că aflându-se la Paris, el se familiariza cu organizarea Bibliotecii Regale a Franței, era în relații de prietenie cu mulți bibliofili francezi și studia lucrarea lui Gabriel Naudé „*Sfaturi în organizarea bibliotecii*” (1627).

La întoarcerea sa în Germania, Leibniz a fost numit în funcția de bibliotecar, ulterior și director la biblioteca care a devenit cunoscută ca „*a opta minune a lumii*” (biblioteca a fost fondată de Ducele August, un mare pasionat bibliofil.) Deși succesele practice ale lui Leibniz în formarea și organizarea fondurilor acestei bibliotecii sunt semnificative, mai importante pentru noi sunt principiile de biblioteconomie, pe care le-a expus în corespondența sa, precum și în propuneri, care le-a adresat monarhului.

Leibniz a fost primul, care a indicat necesitatea de o continuă creștere a bibliotecii. Într-unul din rapoartele sale către Marele Duce, el remarca că „*achiziția pentru bibliotecă este atât de necesară, asemenea alimentației pentru un organism viu*”, și se străduia să convingă ducele pentru a stabili o sumă anuală pentru achiziții de carte, câte 1000 de taleri pe an. Mai mult decât atât, el a cerut ca cel puțin în una din camerele de bibliotecă să fie triplă încălzirea și iluminarea, că „*iarna rece și întunericul servesc drept pretext pentru a nu face nimic*”.

Datorită insistenței lui Leibniz, pentru prima dată în istoria Biblioteconomiei germane (posibil și europene), a fost aprobat bugetul bibliotecii, doar de 200 coroane, dar și aceasta a fost o realizare. În ceea ce privește a doua parte a demersului savantului, ea a fost realizată numai peste o sută de ani.

Din primii pași al activității sale în bibliotecă, Leibniz acorda o mare atenție problemei cataloagelor. Timp de mulți ani a fost preocupat de ideea de a dezvolta o nouă clasificare de bibliotecă. În anul 1700 filozoful a prezentat în scris ideile sale privind organizarea bibliotecii. Astfel, în istoria biblioteconomiei Leibniz a intrat ca o persoană, care a identificat principiile cheie ale activităților de bibliotecă și a bibliotecarului, ca alcătuitoare al sistemului de clasificare de bibliotecă, la baza căruia a stat propria sistematizare a științelor.

Leibniz a propus ca la târgurile de carte din Frankfurt și Leipzig să fie oferite participanților treceri în revistă despre biografiile scriitorilor, o analiză a creației, a operelor și fragmentelor ale acestora, deoarece cataloagele de carte elaborate la aceste evenimente indicau numai autorul și titlul cărții. El

considera, că datorând trecerilor în revistă guvernul va putea obține informația despre circuitul de idei în societate și respectiv să le țină sub control. El a propus să fie creat un catalog consolidat a tuturor bibliotecilor din țară.

Meritele lui Leibniz în dezvoltarea științei naționale nu au fost apreciate de contemporanii săi și abia mai târziu, Diderot în celebra sa „Enciclopedia”, a scris că *Leibniz pentru Germania a devenit ceea ce era Platon, Aristotel și Arhimede împreună pentru Grecia Antică.*

Referințe bibliografice:

Gottfried Wilhelm Leibniz : **German philosopher and mathematician** [online].[citat pe 28 aprilie 2016] Disponibil pe Internet: <http://www.britannica.com/biography/Gottfried-Wilhelm-Leibniz>

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE (1749-1832)

Poet umanist german, ilustru gânditor și om de știință, una dintre cele mai de seamă personalități ale culturii universale. S-a născut la Frankfurt pe Main în familia lui Johann Kaspar Goethe, înalt funcționar de stat. Johann Wolfgang Goethe de timpuriu a început să iubească literatura, la care avea acces prin vasta bibliotecă de circa 2000 de volume a tatălui său. Fascinat era și de teatru, în casa părintească anual se prezenta un spectacol de teatru de păpuși. La îndemnul tatălui, în toamna anului 1765, Goethe începe să studieze dreptul la Universitatea din Leipzig, iar în anul 1770 se transferă la Universitatea din Strasbourg unde își continuă studiile juridice și susține teza de doctor în drept.

Următorii ani îi petrece în intensă activitate literară, care n-o poate împiedica nici practica judiciară, la care Goethe a fost obligat să se angajeze din respect pentru tatăl său.

La douăzeci cinci de ani el pleacă în micul stat Weimar, unde a locuit mai mult de 50 de ani, până la sfârșitul vieții. Aici el a devenit scriitor, savant, ministru. Goethe în diferite perioade a vieții sale a deținut diferite funcții: a condus Comisia pentru îmbunătățirea drumurilor și a navigației, Comisia militară, s-a ocupat de minerit și de restaurarea carierei de piatră, a fost șeful Departamentului de finanțe, a ocupat funcția de prim-ministru de Saxonia-Weimar la invitația prințului Karl August. În 1797 a devenit comisar al Administrației Supreme a Instituțiilor Independente de Arte și Științe la curtea ducelui de Weimar. În subordinea sa el avea Biblioteca și Teatrul din Weimar.

O atenție deosebită Goethe acorda bibliotecii: completa, mergea la târguri de carte și licitații, selectând publicațiile necesare bibliotecii, a adus în dar colecția completă a operelor sale și alte cărți. Fiind foarte ocupat, dar întotdeauna responsabil, el vizita bibliotecile orașelor vecine pentru a se familiariza cu organizarea colecțiilor.

În 1809 a fondat în bibliotecă Muzeul de carte (de fapt, secția de rarități). Pedant și precis, Goethe a stabilit o strictă evidență a fondurilor, a introdus cartea de inventar a noilor intrări, a efectuat un audit, a introdus noi reguli pentru utilizarea bibliotecii. La ordonarea sa au fost elaborate cataloage de cărți: alfabetice, de manuscrise și incunabule, de cărți și manuscrise orientale, de biografii și portrete, gravuri. Sub conducerea savantului colecțiile de bibliotecă erau organizate exclusiv pe principii științifice, aveau caracter enciclopedic. Fiecare bibliotecar ducea o evidență strictă a activității, verifica starea cărților returnate. În lipsa sălii de lectură Goethe a ordonat să se efectueze împrumut la domiciliu. Deseori, marele poet singur scria cititorilor scrisori cu rugămintea de a returna cărțile împrumutate. La sugestia lui Goethe a fost introdus (cum l-am fi numi astăzi) abonamentul interbibliotecar pentru savanții renumiți din Biblioteca Universității Jena. În plus, împreună cu biblioteca din Jena se efectuau expoziții comune de carte. Lui Goethe îi aparținea ideea de a crea un catalog partajat pe un fond consolidat al Bibliotecii din Weimar și 3 biblioteci din Jena (universitară și două particulare, ale savanților germani Buder și Buettner). Goethe avea o atitudine specială la selectarea personalului de bibliotecă, noii bibliotecari erau instruiți. În slujba bibliotecii din Weimar erau 4 oameni, care îndeplineau referințe și lucrări științifice pentru oraș. Goethe pătrundea în fiecare lucru mărunț, vroia să facă biblioteca din Weimar, bibliotecă model, asemănătoare cu cea din Göttingen, unde activau cunoscute personalități, Gesner și Heyne, despre care Goethe spunea: „Göttingen are un mare noroc că are astfel de specialiști.” Pe timpul administrării lui Goethe fondul bibliotecii din

Biblioteca Ducelui de Weimar

Weimar a crescut de 2 ori și a ajuns la 122 mii de volume.

Darul literar a lui Goethe s-a manifestat într-un număr mare de lucrări scrise de el, printre care se numără poezii, romane, nuvele, piese. De-a lungul anilor, Goethe, a publicat lucrările sale consacrate cercetării în domeniul științelor naturale, optică și acustică (din fizică), în geologie, mineralogie ... În 1826 Goethe a fost ales membru de onoare al Academiei de Științe din Sankt-Petersburg. Biografia lui Johann Wolfgang Goethe se încheie la 22 Martie, 1832, această zi devine ultima în viața unui om proeminent care a murit în orașul Weimar.

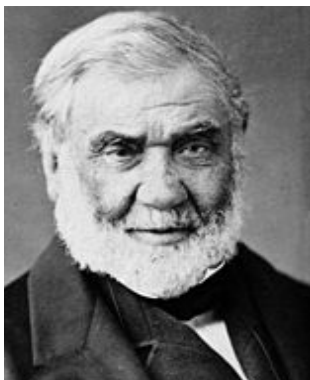
Goethe era caracterizat de contemporanii săi ca personalitate cu capacități extraordinare de muncă, capacitatea de a programa și organiza propria muncă și munca altora.

Referințe bibliografice:

Гете - самый влиятельный немецкий поэт [online].[citat pe 25 mai 2016]. Disponibil: <http://geniusrevive.com/ru/165-goethe-the-most-influential-german-poet.html>

ANTHONY PANIZZI

(1797 - 1879)

Bibliofil și membru al societății de carbonari, profesor de limbă și literatură italiană la Universitatea din Londra, Panizzi s-a născut în Brescello, în provincia italiană din Reggio Emilia. A primit diplomă de doctor în drept la Universitatea din Parma în anul 1818. În Biblioteca Muzeului Britanic el a apărut în calitate de cititor, ascunzându-se de urmărirea carbonariilor, iar din 1831 în funcție de bibliotecar.

Prin 1837 Panizzi devine șef al Departamentului de Carte tipărită. În perioada de activitate a lui Panizzi în acest post colecțiile Bibliotecii au crescut de la 235 000 la 540 000 de volume, astfel, a devenit cea mai mare bibliotecă din timp. În 1841 a publicat „Reguli privind alcătuirea catalogului de carte tipărită a Muzeului Britanic”. Principiile cheie utilizate de Panizzi constituiau autoritatea paginii de titlu a cărții și conservarea datelor în cadrul transcripției. „Catalogatorul nu alcătuiește titlurile conform imaginației sale, el le descrie așa cum le descoperă”, scria Panizzi. Viziunile lui asupra catalogului de bibliotecă constituie baza pentru catalogul contemporan de bibliotecă. În 1853 el și-a exprimat ideea catalogului cumulativ pentru toate colecțiile din bibliotecile americane. Realizarea acestui vis a durat în decurs de un secol. Acest vis l-a adus și la ideea de standardizare.

Din 1856 A. Panizzi, talentat și energic, devine director al bibliotecii (până în 1866). Biblioteca Muzeului Britanic s-a transformat într-o bibliotecă științifică centrală cu un fond universal. Fondul de carte a crescut de la 150-200 de mii până la 1 milion de unități. Nici o bibliotecă din lume nu-i putea face concurență. În cadrul muzeului a fost construită și inaugurată celebra sală de lectură, Rotonda și depozitul principal al bibliotecii, care separa sala de lectură cu o construcție specială de fier. Se îmbunătățeau serviciile de bibliotecă. În centrul sălii se afla catalogul alfabetic pentru întregul fond. Sala de lectură dispunea de 450 de locuri, iar cititorii aveau acces deschis la literatura de referință, care enumera peste 20 de mii de volume. Bibliotecarii sălii de lectură ofereau servicii cititorilor, monitorizau amplasarea corectă la raft.

Panizzi este creatorul unui nou catalog, bazat pe „nouăzeci și una de reguli pentru catalogare” (1841), pe care le-a elaborat împreună cu asistenții săi. El a fost cel care a formulat cele două obiective principale a catalogului alfabetic, care sunt valabile până în zilele noastre: a reflecta disponibilitatea cărții în bibliotecă și a comasa operele a unui autor într-un complex comun. Aceste reguli constituie baza pentru toate sistemele de catalogare ulterioare din secolele 19 și 20 și stau la originea ISBD și metadatele formate precum Dublin Core.

Panizzi, de asemenea, lupta pentru respectarea Legii Copyrightului din 1842, care cerea de la editorii britanici să fie transmise pentru depozitare în Bibliotecă câte un exemplar de fiecare carte publicată în Marea Britanie. Depozitul legal a început să intre în biblioteca Muzeului Britanic nu numai din țară, dar, și din toate coloniile a Marii Britanii. A fost înființat și un Departament de Carte și Manuscrise Orientale. Obținând o creștere substanțială de finanțare a bibliotecii și majorând salariul personalului, Panizzi recruta bibliotecari mai calificați. Achiziționarea fondului el o încredința profesioniștilor cu experiență, care erau trimiși în diferite țări cu misiunea de a procura cărți. Biblioteca Muzeului Britanic conform funcțiilor sale, era de fapt Bibliotecă Națională a Regatului Unit.

Ca director al bibliotecii, Panizzi a fost

Sala rotundă de lectură la British Museum

implicat în multe conflicte, inclusiv într-o dispută de lungă durată cu istoricul Thomas Carlyle. În timpul lucrului asupra istoriei Revoluției Franceze, Carlyle s-a plâns în presă că i se limitează accesul la documente neînregistrate, care se păstrau în Muzeul Britanic. Panizzi nu a uitat de acest caz și atunci când Carlyle scria biografia lui Cromwell a solicitat permisiunea de o cameră separată pentru lucru, el a fost refuzat. Carlyle, în ciuda sprijinului la cel mai înalt nivel, nu a putut să obțină concesiile la Panizzi. Istoricul infuriat, împreună cu susținătorii săi (inclusiv soțul reginei) a fondat o nouă bibliotecă, Biblioteca Londoneză.

Pentru serviciile sale în 1869, lui A. Panizzi i-a fost atribuit titlul de cavalier de către regina Victoria. Universitatea din Oxford i-a oferit titlul de Doctor Honoris Causa, precum și diferite onoruri cavalierești din partea Franței și Guvernului Italian.

Panizzi a murit la Londra pe data de 8 aprilie 1879 și a fost înmormântat la cimitirul catolic Kensal Green.

Referințe bibliografice:

Antonio Panizzi [online].[citat pe 25 mai 2016].

Disponibil pe Internet: http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Antonio_Panizzi

MELVIL DEWEY (1851-1931)

Formarea statutului profesiei de bibliotecar este legat în primul rând de numele savantului-matematician american Melvil Dewey, care angajându-se în bibliotecă intuitiv a realizat activitatea de bibliotecă ca o profesie, iar bibliotecarul ca un profesional.

Una dintre cele mai proeminente figuri ale biblioteconomiei din SUA s-a născut în orașelul Adams-Center, statul New York. A absolvit Colegiul din Amherst în anii 1874-1877, apoi a lucrat ca bibliotecar în acest colegiu. Aici s-a născut și ideea sistemului zecimal de clasificare bibliografică, pe care a declarat-o membrilor consiliului colegiului de administrație al bibliotecii pe 8 mai 1873 și, în curând, aplicată în bibliotecă și publicată în 1876. Publicația conținea 42 de pagini, din care 11 pagini includeau tabelul de clasificare, restul conțineau articolul introductiv și indicele de subiect. În 1885, a fost scoasă de

sub tipar a doua ediție care conținea 314 pagini. Dewey a anexat la tabel un index de subiecte în ordine alfabetică, care este cunoscut sub numele de „*Index relativ*” (în ediția a 12-cea numărul conceptelor a crescut la 43 de mii). Mai târziu P. Otlet și La Fontaine au îmbunătățit clasificarea Dewey creând clasificarea zecimală universală, UDC. Pe parcursul vieții autorului clasificarea a fost reeditată de 12 ori.

Dewey confirmă declarațiile sale prin fondarea la Boston a primei reviste americane privind bibliotecile „*Library Journal*” (se elaborează și în zilele noastre). În 1876, în calitate de co-fondator participă la primul Congres al Asociației Bibliotecilor Americane (American Library Association), în cadrul căruia de mai mulți ani execută funcția de secretar, apoi președinte. Este considerat părinte-fondator al profesiei de bibliotecar, a fost primul care a declarat și a argumentat nevoia de formare profesională.

În 1887, în cadrul Universității Columbia Dewey a fondat Școala Columbiană de Biblioteconomie (Columbia School of Library Economy), prima instituție de învățământ specializată din lume pentru formarea bibliotecarilor. Dewey promova ideile cele mai avansate din timpul său, și le completa cu propriile idei. El considera că profesia de bibliotecar corespunde femeilor educate, că „*lucrul în bibliotecă permite acestora să obțină șanse egale cu bărbații*”, despre aceasta el vorbea în comunicări și prelegeri, scria în articole. Pe când societatea nu era gata să facă astfel de schimbări radicale și să recunoască femeii în instituții, unde în mod tradițional activau numai bărbați, societatea i-a răspuns tânărului reformator cu protest și condamnare furioasă. Considerând activitatea de bibliotecă ca profesie independentă, el totuși a atras în școala de biblioteconomie femei.

La prima admitere în Școala de Biblioteconomie (deschisă în 1887), erau doar 20 de studenți, din ei 17 femei. Bibliotecarii de la colegiu de asemenea, erau interesați de lecții, ținute de renumiți specialiști-bibliotecari și editori. Școala a avut succes, pentru al doilea an au fost depuse 100 de cereri. Cu toate acestea, Colegiul Consiliului de administrație Columbia a adoptat o rezoluție privind închiderea Școlii de Biblioteconomie și eliberarea lui Dewey din toate posturile ocupate. Pentru a depăși presiunea din cercurile conservatoare din societate M. Dewey era ajutat de prieteni și, desigur, de familie. În 1889 M. Dewey cu profesorii și studenții, Școala de Biblioteconomie în întregime s-au mutat la Albany, centrul administrativ, statul New York, unde a gestionat-o până în 1906. În perioada 1888-1906 Dewey a condus biblioteca statului New York, totodată fiind responsabil de biblioteca Universității statului New York din 1888-1900.

În 1892, fiind la conducerea bibliotecii publice din New York în Albany, el a pus în practică ideea de bibliotecă mobilă, considerând că bibliotecarii trebuie să implice activ cititorii în bibliotecă.

Melvil Dewey a fost inițiatorul diverselor proiecte și în alte direcții în practica de bibliotecă: a

promovat mereu ideea corporativă a bibliotecilor, extinderea cooperării internaționale. El considera că bibliotecarul nu trebuie să se ocupe doar de servirea cititorului, oferind cărți, ci și să fie capabil să comunice profesional.

Ultimul proiect care l-a făcut pe Dewey să lase la o parte toate posturile și ocupațiile a devenit Clubul (Lake Placid Club). Aceasta a fost școala de experiență avansată în domeniul bibliotecar, situată într-o localitate pitorească Lake Placid, New York, într-o casă cu trei niveluri asociată cu parc și stadion procurată de Dewey.

Dewey a murit pe 26 decembrie 1931 și este înmormântat în Lake Placid.

O mare parte din viața sa el și-a dedicat biblioteconomiei și a lăsat o adâncă amprentă în această sferă, datorită talentului extraordinar și energiei. *„O carieră de succes în bibliotecă depinde de trei lucruri, scria Melvil Dewey, caracterul, cunoștințe speciale și experiența”*.

Referințe bibliografice:

Сукиасян, Э. Р. Слово о Мелвиле Дьюи. В: Науч. и техн. б-ки. 2002, №. 5, с.115–123.

IOAN C. BIANU
(1856 – 1935)

Ilustrul filosof român, creatorul școlii naționale de biblioteconomie și bibliografie s-a născut în localitatea Făget, județul Alba. A urmat gimnaziul din Blaj (1876), apoi la București urmează cursurile de filologie romanică ale lui G. Ascoli și G. Paris. Încă din timpul studenției (1879) este angajat ca scriitor arhivar-bibliotecar la Academia Română. În această perioadă se documentează asupra modului de organizare și funcționare a marilor biblioteci, arhive, muzee străine, în acest scop face o serie de călătorii în Rusia, Marea Britanie, Germania etc. Călătoriile prin bibliotecile marilor metropole, l-au influențat și l-au impulsionat pe marele bibliograf să transforme biblioteca într-un adevărat laborator științific în care să elaboreze repertoriile bibliografice ale științei și culturii. În 1888, și-a continuat studiile la Milano, Madrid și Paris. Întors în țară este profesor de limbă și literatură română la Liceul „Sf.

Sava”, iar din 1901 până în 1928 a fost profesor de istoria literaturii la Facultatea de litere din București.

Cea mai importantă contribuție a lui Ioan Bianu a fost legată de Biblioteca Academiei, el fiind creatorul și mentorul ei mai bine de jumătate de secol. Ca director al Bibliotecii Academiei activează din 1884 până în 1935, când a trecut la cele veșnice. Cea mai asiduă muncă a lui Ioan Bianu a fost aceea de a aduna în bibliotecă toate tipăriturile trecutului, dar și pe cele recente ale intelectualilor din diferite domenii, în ideea de a constitui un fond național util, demn de o bibliotecă pentru studiu și știință. Ion Bianu a avut un rol esențial în organizarea acesteia, asigurând achiziționarea a circa 500 000 de volume, mii de manuscrise, stampe, colecții de periodice românești și străine.

Elev al lui B.P. Hasdeu în a cărui revistă „*Columna lui Traian*” publică primele studii mai importante privitoare la „*Codex Neogoeanus*” și „*Pravila aleasă*” a lui Eustratie Logofătul, Ion Bianu este unul dintre principalii reprezentanți ai filologiei românești în epoca ei de aur de la sfârșitul secolului XIX și primele decenii ale secolului XX. A tipărit pe baza unei copii manuscrise din 1781 „*Predicile*” lui Antim Ivireanu (1886) și a retipărit pe baza versiunii din 1673 și a manuscrisului original „*Psaltirea în versuri*” a lui Dosoftei (1887). Însărcinat de Academie cu întocmirea unei bibliografii științifice a României, o concepe în trei mari părți (Cărțile vechi 1508-1830, moderne - 1831 până în contemporanietate și străine privitoare la români) din care a reușit să realizeze doar pe cea dintâi. Membru al comisiei însărcinată de Academie, în 1903, cu îmbunătățirea normelor ortografice (alături de Titu Maiorescu, B.P. Hasdeu, I. Negruzzi și N. Quintescu) a depus eforturi deosebite pentru impunerea uzului pronunțării, reforma academică din 1904 fiind practic înfăptuită de el și de T. Maiorescu. De asemenea, Ioan Bianu a inițiat și a contribuit la tipărirea Catalogului manuscriselor grecești, a coordonat publicații periodice românești (ziare, gazete, reviste), a conceput un Catalog alfabetic (1820-1906), a conceput și a contribuit la editarea a 53 de fascicule din Creșterea Colecțiilor, ca o oglindă a noilor intrări în bibliotecă.

Ion Bianu a avut un rol important în promovarea cercetărilor de folclor în cadrul Academiei, inițind cea mai bogată serie de publicații folclorice și etnografice („*Din viața poporului român*”, 40 de volume 1908-1931). De asemenea, a sprijinit înființarea Arhivei de folclor a Academiei. La 31 de ani este membru corespondent al Academiei Române, din 1902 devine secretar general (1927-1929) și președinte (1929-1932).

Sub îndrumarea lui Ion Bianu s-a organizat primul congres național al bibliotecarilor (București, 1924) și prima Asociație a Bibliotecarilor din România (la 15 septembrie 1924), al cărei președinte devine. Doi ani mai târziu, în 1926, la Praga, a avut loc manifestarea profesională internațională *Congrès international des bibliothécaires et des amis du livre*, unde întreaga asistență a audiat comunicarea lui Ioan Bianu privind istoria bibliotecilor din toate provinciile românești, comunicare intitulată *Les*

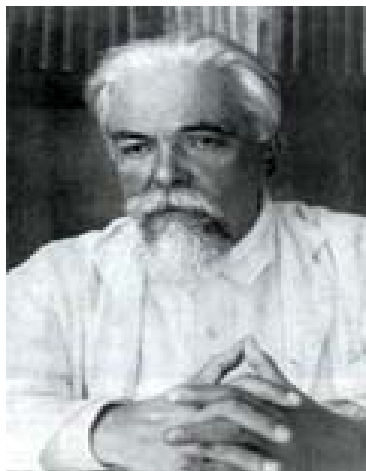
bibliothèques de Roumanie.

Ioan Bianu și-a slujit cu adevărat profesia, reușind să aducă biblioteconomia la înălțimea unei științe superioare, iar înalta pregătire de specialitate, pasiunea și dăruirea lui rămân exemple vii pentru generațiile actuale și viitoare de bibliotecari.

Referințe bibliografice:

Ioan C. Bianu. În: Buluță, Gheorghe; Petrescu, Victor; Vasilescu, Emil. **Bibliologi români: Dictionar.** Târgoviște: Bibliotheca, 2011, pp. 40-41.

NIKOLAI ALEXANDROVICI RUBACHIN (1862–1946)

N. A. Rubakin s-a născut într-o veche familie de negustori, în Oranienbaum unde tatăl său ocupa funcția de primar. Un rol important în educația și învățătura lui a avut mama sa, Lidia Terentievna, fiica negustorului din Petersburg. Într-un timp ea își făcea studiile în pansion, mult timp acorda autoinstruirii, făcea traduceri și se ocupa de activitatea literară, colecționa cărți. Avea o mare influență asupra fiului și la rândul său se bucura de dragostea lui.

În 1880 N. A. Rubakin a intrat la Facultatea de Științe naturale de la Universitatea din St. Petersburg (a studiat împreună cu Alexandr Ulianov, care a avut o mare influență asupra formării convingerilor sale socialiste). În același timp Rubakin participă la toate cursurile a facultăților de istorie-filologie și juridice. La universitate el avea ca profesori pe D. I. Mendeleev, I. M. Secenov, A. P. Beketov, A. M.

Butlerov, V. V. Dokucaev. Rubakin nu ducea lipsă de cărți, mama sa a adunat un număr mare de cărți și în 1875 a deschis în Petersburg o bibliotecă privată care cu timpul a devenit cea mai mare și mai vestită bibliotecă de acest gen în Rusia.

La Universitatea din Petersburg în acești ani învățau tinerii talentați care au devenit savanți remarcabili: geochimistul V. I. Vernadski, botanicul și geograful L. N. Krasnov, fizicianul P. P. Lebedev, istoricul I. M. Grevs. Anii de universitate a lui Rubakin sunt anii când au fost puse bazele de formare a concepțiilor sale. Rubakin apreciază mult principiul învățământului enciclopedic. Formarea concepțiilor sale a avut loc pe tot parcursul vieții. El a trecut prin influența a diferitor savanți din diferite domenii de știință și gânditorilor ai diferitor curente. Spre sfârșitul anilor 1880 – 1890 el se ocupă de activitatea iluministă. În această perioadă el devine destul de cunoscut ca autor al cărților popular-științifice și în problemele lecturii, se publică în diverse reviste clandestine.

Deschide în Sankt-Petersburg biblioteca sa, la baza căreia a stat biblioteca mamei sale cu șase mii de volume. Biblioteca a devenit bază pentru școlile de duminică pentru lucrători; fondul includea nu numai ficțiune, manuale, dar, de asemenea, literatura ilegală; de fapt, biblioteca servea loc de întâlnire pentru ilegali. În 1907 fondul ei a crescut mai mult de 15 ori. Biblioteca era frecventată de scriitori, profesori, oameni de știință, mulți muncitori erau abonați la bibliotecă.

Rubakin împreună cu voluntarii a anchetat mai mult de 4 mii de oameni în biblioteca sa și în școlile de duminică pentru muncitori. Concluzia era următoare: pentru majoritatea cititorilor cărțile nu erau accesibile din punct de vedere fizic și intelectual. Rubakin nu a fost revoluționar, dar a participat la diverse întruniri politice, distribuirea proclamațiilor etc. În 1896, el este expulzat în Reazan. În 1901 a fost arestat și deportat pe 2 ani în Crimeea sub supravegherea poliției. În 1905 Rubakin este membru al partidului revoluționar socialist; el scrie proclamații, diverse broșuri. Este expulzat sub supravegherea poliției în Novgorod. În 1907 Rubakin, simțind o aversiune față de politică, demisionează din Partidul Socialist Revoluționar și pleacă în Elveția.

Aici el își continue activitatea științifică și publică. El activează ca un teoretician și practician a sistemului de științe, care studiază diferite laturi ale lecturii; publicist și savant, promotor al culturii și filozof. A fost ales membru de onoare al Societăților Bibliografice și Bibliologice din Rusia, membru activ al Societății amatorilor de literatură rusă la Universitatea din Moscova.

În 1916 este ales membru al Institutului Internațional de Bibliografie.

Problema studierii cititorului și a cărții, a relațiilor acestora a fost de fapt abordată pentru prima dată de Rubakin. Concluziile lui erau bazate nu pe discuții abstracte, ci pe o experiență bogată, pe mii de scrisori și contacte directe cu cititorii. Renumita lucrare fundamentală a lui Rubakin *Printre cărți* nu avea analog în bibliografia mondială. O lucrare curajoasă, inovațională de natură interdisciplinară.

Timp de mulți ani, Rubakin a dezvoltat teoria de bibliopsihologie. El a fost membru al secțiunii bibliologice de psihologie de la Institutul Pedagogic W. Rousseau din Geneva, iar în 1929, pe baza propriei biblioteci a transformat secția într-un Institut Internațional de Psihologie Bibliologică.

În 1921, la Paris a fost lansată în franceză lucrarea *Introducere în psihologia bibliologică* în 2 volume, în anii 1928-1929, la Moscova a fost lansată *Psihologia cititorului și a cărții*. De către Rubakin a fost propusă și implementată în practică teoria social-psihologică de recomandare a cărții. El a efectuat un lucru enorm privind clasificarea de tipuri de carte și tipuri de cititori. După Rubakin, pe baza acestor clasificări putem recomanda cărți unui cititor concret care se potrivesc tipului psihologic al acestuia; o asemenea activitate s-ar putea organiza în biblioteci.

Rubakin, de asemenea, se ocupa de dezvoltarea teoriei de achiziție de fonduri, formarea nucleului de carte a bibliotecii, clasificarea manualelor bibliografice etc. În general, patrimoniul științific și literar a lui Rubakin alcătuiește aproximativ 280 de cărți și broșuri, peste 350 de publicații în reviste. Meritele lui ca savant și scriitor sunt recunoscute în Federația Rusă și în întreaga lume.

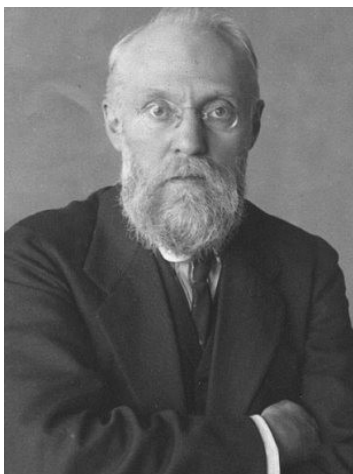
Guvernul sovietic i-a stabilit lui Rubakinu (deși el a fost emigrant) o pensie personală, care i-a permis să trăiască și să lucreze până la sfârșitul vieții. Pe acești bani el întreține și biblioteca, care ulterior a fost lăsată ca testament Bibliotecii „Lenin,” unde la moment ea și se găsește, alcătuind un fond special de 100 000 volume, „Fondul Rb.” O altă bibliotecă, de aceeași dimensiune el a dăruit-o în 1907 Ligii de Educație a Rusiei, secțiunea din Petersburg.

N. A. Rubakin a murit la 23 noiembrie 1946, în Lausanne. În 1948 urna cu rămășițele pământești a fost transportată la Moscova și înmormântată în cimitirul Novodevicie. Urna de piatră se află pe o carte de piatră, pe care sunt zugrăvite cuvintele: „*Trăiască cartea cea mai puternică arma de luptă pentru adevăr și dreptate!*”

Referințe bibliografice:

Рубакин, А. Н. **Рубакин: лоцман книжного моря**. М., 1967, с. 176.

PAUL OTLET
(1868-1944)

Paul Otlet avocat belgian, autorul a sute de lucrări în probleme de teorie și practică de bibliografie, biblioteconomie și documentare. Paul Otlet îl denumea pe bibliotecar „*Semis Servorum Scientiae*” – „*sluga slujitorilor de știință*” și considera că „*bibliotecarul trebuie să aibă o educație generală și profesională*”, iar „*conștientizarea bazelor științifice ale profesiei educă și înalță, te face să ieși din izolare și „socializează” mintea umană*”.

Născut într-o familie de belgieni, Otlet până la vârsta de 12 ani, a avut o educație privată. După studiile la Universitatea Catolică din Leuven, finisează facultatea de drept la Universitatea Liberă din Bruxelles în 1890. După un scurt stagiul de practică în drept, Otlet și-a îndreptat atenția spre bibliografie.

În 1891 s-au întâlnit avocatul Paul Otlet și viitorul laureat al Premiului Nobel pentru Pace Henri La Fontaine, marcând începutul unei colaborări de lungă durată. În 1895 Otlet și La Fontaine au fondat *Institutul Internațional de Bibliografie* și au anunțat planurile pentru crearea Repertoriului bibliografic universal, care ar servi drept centru de schimb pentru date bibliografice la nivel mondial. Scrierile sale despre știința informației au anticipat apariția World Wide Web.

Remarcabilul savant a organizat instruirea pentru viitorii bibliotecari. Din lecțiile predate la studenți a apărut lucrarea „*Linii directoare pentru bibliotecile publice*” (coautor L. Voters).

Paul Otlet este ideologul pentru fondarea organismelor internaționale nu numai politice (*Liga Națiunilor*, 1919 r.), dar, de asemenea, intelectuale și economice, care s-au format după moartea sa (*UNESCO, ONU*), *unitatea monetară unică, Banca internațională, ideea de oraș internațional*. În plus, crearea unei *rețele internaționale de documentare* (în zilele noastre acest rol îl îndeplinește Internetul) trebuie să asigure, după Otlet, acces la orice informație oricărei persoane din orice țară.

Cel mai important lucru pentru el era crearea *Uniunii Documentare ale Guvernelor*, asupra acestui plan el a lucrat timp de mulți ani. Unul dintre principiile științei de documentare create de Otlet considera „*armonizarea tuturor activităților legate de producție, procesare, distribuție, depozitare de documente*”. La propunerea sa, a fost introdus standardul internațional pentru formatul la hârtia de scris, fișele de catalog (fișele de catalog Dewey), microfise, cărți poștale, documente. Ideea de *depozitare a manuscriselor* (lucrări științifice de interes pentru un cerc restrâns de specialiști, a menține în formă de manuscris în birouri speciale și a readuce această informație pentru cititorii interesați), de asemenea, îi aparține lui Otlet.

Rolul strategic al bibliotecii la nivel global savantul îl vedea în înregistrare, colectare, sistematizare (pentru UDC) și depozitarea documentelor. „*Cunoașterea universală*” ar trebui să fie adunată în „*Enciclopedia documentară*”. Unele dintre ideile lui Otlet deja au fost implementate, altele, mult înaintea timpului său, sunt în așteptare pentru punerea în aplicare.

Referințe bibliografice:

Paul Otlet: **Belgian lawyer and bibliographer** [online]. [citat pe 12 mai 2016]

Disponibil pe Internet: <https://www.britannica.com/biography/Paul-Otlet>

NERVA HODOȘ (1869–1913)

Specialist în bibliologie, biblioteconomie și bibliograf desăvârșit, bibliofil și erudit. Și-a consacrat viața studiului, scrisului și muncii în bibliotecă. Este considerat unul din fondatorii bibliografiei românești alături de Ioan Bianu și Ioachim Crăciun.

Hodoș provenea dintr-o familie cu vechi tradiții patriotice și cărturărești; tatăl, **Iosif Hodoș**, membru fondator al Societății Academice Române, fusese unul dintre colaboratorii apropiați ai lui Avram Iancu și un om de înaltă cultură. Pe linie maternă, Hodoș, fiul Anei (născută Balint), era nepotul protopopului Simeon Balint, și el una dintre figurile marcante, ca prefect de legiune, al revoluției transilvănene de la 1848.

Își începe învățătura în localitatea natală, apoi Facultatea de Litere la București. Încă din timpul studenției 1871, este angajat la Biblioteca Academiei Române, devenind ajutor de bibliotecar, iar apoi prim-

ajutor de bibliotecar.

Este unul dintre fondatorii bibliografiei românești. A întocmit un catalog general al librăriilor românești pentru anii 1885-1902. Cu începere din anul 1898 publică, în fascicule, iar apoi în volume, *Bibliografia românească veche*, lucrare de referință semnată împreună cu Ioan Bianu. Valoarea *Bibliografiei românești vechi*, considerată un monument al culturii naționale, îi asigură lui Hodoș un loc distinct în acest domeniu.

A doua mare realizare a fost lucrarea *Publicațiunile periodice românești* (1,1913), în colaborare cu Al. Sadi-Ionescu, un „catalog alfabetic 1820-1906”, cuprinzând descrierea bibliografică a fiecărui periodic, cu diferite mențiuni și informații, uneori reproducând și articole-program mai importante.

În 1903-1904 înființează *Revista bibliografică*, prima publicație de la noi cu acest profil, în a cărei *Introducere* prezenta situația bibliografilor în Europa și în România, demonstrând necesitatea unei asemenea publicații. Pe lângă descriere, unele cărți mai importante beneficiau de prezentări semnate de Il. Chendi, N. Iorga, Ov. Densușianu, V. Pârvan. A organizat și a sistematizat colecțiile Bibliotecii Academiei și ale Bibliotecii Adunării Deputaților, militând pentru înființarea de biblioteci publice. Dar principala sa activitate a fost cea din cadrul Bibliotecii Academiei, unde s-a ocupat de reorganizarea colecțiilor și de elaborarea marilor bibliografii, Hodoș fiind principalul colaborator la proiectele lui Ioan Bianu. Pentru întocmirea repertoriului de cărți tipărite pe teritoriul românesc, el a cercetat și depozitele de cărți vechi din Iași, de la mănăstirea Neamț, din Cluj, Blaj, Sibiu, Oradea, Budapesta și Belgrad. A lucrat cu pasiune la studiul acestora, fiind mândru de munca de pionierat pe care o făcea.

Preocupat de valorificarea manuscriselor eminesciene, Hodoș a editat o primă culegere de *Poezii postume* (1902) și a început pregătirea pentru tipar, împreună cu Ilarie Chendi, a unui ciclu de *Opere complete*, din care s-a tipărit numai primul volum, *Literatura populară* (1902).

Remarcabilă a fost și prima reeditare (pe cont propriu) a scrierii lui Dinicu Golescu, *Însemnare a călătoriei mele făcută în anul 1824, 1825, 1826* (1910), însoțită de o substanțială introducere, cuprinzând un istoric al familiei Goleștilor, o biografie a autorului și prezentarea lucrării. În 1912 publică în *Convorbiri literare* studiul *Începuturile tipografiei în Țara Românească*.

O întreprindere deosebit de dificilă a fost continuarea editării extraselor din colecția Hurmuzaki, lui Hodoș datorându-i-se apariția volumelor XVI-XVIII din *Documente privitoare la istoria românilor* (1912-1916). Din aceleași preocupări provine și publicarea a două documente (francez și spaniol) referitoare la *Vitejiile lui Mihai-Vodă apreciate în Apus 1595-1599* (1913). Sub îngrijirea sa au mai

apărut *Le Voyage en Moldavie* (1903), scrierea din 1809 a contelui de Moriolles, și *Simeon Balint. Viața și luptele lui în Munții Apuseni ai Ardealului la 1848-49* (1913), lucrare a fratelui său Enea Hodoș, care, stabilit în Sibiul aflat în Imperiul Austro-Ungar, nu putea să o tipărească sub nume propriu.

În 1913 a participat ca locotenent la campania din Bulgaria, dar postura de războinic s-a dovedit nefastă, mintea i s-a tulburat și a fost internat la spitalul de boli nervoase din Sibiu, unde a și murit la vârsta de 44 de ani.

Referințe bibliografice:

Hodoș, Nerva. În: Buluță, Gheorghe; Petrescu, Victor; Vasilescu, Emil. **Bibliologi români: Dicționar**. Târgoviște: Bibliotheca, 2011, pp.119-120.

ALEXANDRU SADI-IONESCU (1873-1926)

Unul dintre cei mai buni specialiști români în bibliologie, un bibliograf și un documentarist strălucit.

A studiat la Liceul „Matei Basarab”, apoi la Facultatea de Litere și Filosofie din București, unde a susținut lucrarea de licență *Bibliografia critică a călătoriilor făcute în Principatele Unite de la 1700 la 1859*, sub îndrumarea lui N. Iorga, tipărită în 1916 (nu s-au păstrat decât 160 de pagini). În 1902 a fost angajat la Biblioteca Academiei Române pe postul de „scriitor” (bibliotecar începător), unde a avansat în carieră până la funcția de director.

A. Sadi-Ionescu a desfășurat o activitate intensă în scopul organizării și sistematizării bibliografice în instituțiile de carte românești. Introduce catalogul de materii al Universității din Halle, îl adaptează „nevoilor noastre speciale” și promovează utilizarea sistemului de clasificare zecimală universală (C.Z.U.) în Biblioteca Academiei, realizând prima traducere în limba română a tabelor zecimale universale. Clasificarea zecimală a fost una dintre preocupările sale teoretice și practice, promovând-o și la Școala Superioară de Arhivistică și Paleografie, unde a fost primul profesor de bibliologie (1925-1926). Cursul de biblioteconomie, întocmit de Sadi-Ionescu, avea 1045 de pagini și până în prezent s-a păstrat în formă de manuscris.

A redactat din 1908 un catalog sistematic al periodicelor, iar din 1915 unul al cărților din această bibliotecă. A reușit să întocmească *Repertoriul periodicelor românești ale Bibliotecii Academiei*. În 1915 a editat buletinul bibliografic bilingv româno-francez *Bibliografia economică română*. Prima fascicolă a bibliografiei economice se deschide cu o notă și cu un Tablou sumar al clasificărilor bibliografice zecimale, unde se precizează că s-a folosit pentru adaptarea românească a sistemului de lucrarea *Manuel du Repertoire bibliographique universel*, Bruxelles, 1907. Realizează mai multe bibliografii și colaborează activ la *Contribuții la Repertoriul Bibliografic Universal*, lucrare inițiată de Paul Otlet.

Lucrarea *Publicațiunile periodice românești* (ziare, reviste), apărută în 1913, scoasă în colaborare cu Nerva Hodoș, a reprezentat un „model de bibliografie”, care cuprinde 3913 titluri.

A obținut documentări teoretice cu privire la sistemul de organizare și funcționare al marilor biblioteci, întreprinse la Leipzig, Liege, Bruxelles, Paris, și în cadrul activităților Institutului Internațional de Bibliografie (1914), a căror consecință este studiul *Instrucțiuni regulamentare de organizare* (1916), unde se inițiază noul catalog sistematic. Între anii 1916 și 1918 efectuează și o revizuire a catalogului alfabetic al cărților.

Sadi-Ionescu a fost primul, care a stabilit criteriile științifice ale organizării unei biblioteci. Contribuie la organizarea mai multor biblioteci specializate ale unor instituții: Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Institutul Economic Român, Ministerul de Externe. El a promovat principiile occidentale de lucru, susținând o serie de idei durabile despre biblioteconomie, menite de a elimina viziunea împământenită despre biblioteci, fiind considerate numai depozite complete de cărți. Lui i se datorează alcătuirea inventarelor model, a fișei internaționale, înființarea secției de foi volante, punerea la punct a periodicelor și constituirea catalogului pe materii.

“A fost un muncitor cum foarte, foarte rar se găsesc între oameni. Ziua și noaptea muncea, [...] era un fanat al muncii, muncea mult, prea mult, ceea ce l-a făcut să se istovească [...]. Pasionat bibliofil, pasionat bibliograf, pasionat bibliotecar, cu figura scundă și fravă, părea un schimnic din alte vremi.”

Ioan Bianu

Referințe bibliografice:

Sadi-Ionescu, Alexandru. În: Buluță, Gheorghe; Petrescu, Victor; Vasilescu, Emil. **Bibliologi români:** Dicționar. Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 215.

SHIYALI RAMAMRITA RANGANATHAN
(1892-1972)

Shiyali Ramamrita Ranganathan, matematician de formație, biblioteconom indian, profesor universitar, doctor în matematică, filosofie, literatură și biblioteconomie a rămas în istoria biblioteconomiei ca unul dintre cei mai mari inovatori.

Ranganathan a fost educat la Hindu High School din Shiyali, apoi la Madras Christian College (unde a obținut gradul B.A. și M.A. în matematică în 1913-1916), și la Colegiul de Profesori, Saidapet.

În 1917 a intrat la Facultatea Colegiului de Guvern, Mangalore. Ulterior a predat la Colegiul Guvernului, Coimbatore, în 1920 și la Colegiul Președinției, Universitatea din Madras, în 1921-1923. În 1924 a fost numit în funcția de prim-bibliotecar al Universității din Madras, și pentru a corespunde postului el a plecat în Anglia pentru a studia la

University College, Londra. După absolvirea Școlii Superioare de Biblioteconomie din Londra, el a revenit în India, unde a deschis o bibliotecă școlară, a condus Asociația Bibliotecarilor.

Incepând cu anul 1924 este director al bibliotecii universitare din Madras, unde a activat până în 1944. Primii ani de activitate la Madras au fost ani de dezbateri și analiză, privind rezolvarea problemelor de administrare a bibliotecii și de clasificare. Aici, în 1931 el a organizat Școala de Științe Biblioteconomice. Anume în această perioadă el a creat ceea ce l-a făcut renumit: *Cinci Legi ale Biblioteconomiei și Clasificarea Colon*.

Cele *Cinci Legi ale Biblioteconomiei* (1931) au fost pe larg acceptate ca o declarație definitivă a idealului serviciului de bibliotecă:

1. Cărțile există pentru a fi folosite;
2. Fiecărui cititor cartea sa;
3. Fiecare carte cititorului său;
4. Timpul cititorului nu trebuie irosit;
5. Biblioteca este un organism în continuă creștere.

Clasificarea Colon pe fațete, (1933) un sistem utilizat pe scară largă în bibliotecile de cercetare din întreaga lume și care a afectat evoluția unor astfel de sisteme mai vechi precum Dewey, *clasificarea zecimală*. *Cod de catalog* (1934), *Prolegomena clasificării bibliotecare* (1937), *Teoria catalogului de Bibliotecă* (1938), *Elemente de Clasificare Bibliotecară* (1945), *Clasificare și documentare internațională* (1948), *Clasificare și comunicare* (1951) etc.

Ranganathan este autor al unui număr mare de cărți și articole cu privire la diferite aspecte ale biblioteconomiei, bibliografiei, informaticii și educației. El a elaborat, de asemenea, proiecte pentru sistemul național de biblioteci, a fondat și a editat mai multe reviste și a fost activ în numeroase asociații profesionale. Pe parcurs a două decenii de activitate în Madras, el lucra câte 13 ore pe zi, șapte zile în săptămână, fără vacanță.

Mai târziu, devine funcționar de stat, apare necesitatea de a se transfera în capitală. Pe parcurs a mai multor decenii este consilier al președintelui țării. Ranganathan continua să profeseze. Din 1945 până 1947 a activat ca bibliotecar și profesor de științe biblioteconomice la Universitatea din Vārānasi (Banaras) și din 1947-1954 a predat la Universitatea din Delhi.

În anii 1955-1957 a activat la Universitatea din Zürich (fondată în 1833), citea un curs special la facultatea de filosofie. La invitația rectoratului, doctorul în teologie Shiyali Ramamrita Ranganathan în paralel citea lecții la religia indiană studenților și profesorilor de la facultatea de teologie. El avea 6 sau 7 teze de doctorat.

Aflându-se în Zürich el a reușit să învețe limba germană, lua lecții de franceză, a scris câteva cărți. Întors în India, activează ca profesor invitat la Universitatea Vikram, Ujjain, până în 1959. El a vizitat

Statele Unite și Canada, mai multe țări din Europa de Vest și Scandinavia, Iugoslavia, Polonia și Rusia, Japonia. Mii de bibliotecari au audiat prelegerile lui Ranganathan.

Activitatea sa a fost cu adevărat necuprinsă. Multe decenii la rând, el a deschis conferințe internaționale deplasându-se în jurul lumii de mai multe ori pe an.

În 1962 își realizează visul, întemeiază și conduce Centrul Științific de Cercetare și Instruire în Bangalore, cu care a rămas asociat pentru tot restul vieții.

În 1965 a fost onorat de guvernul indian, cu titlul de profesor național de cercetare în domeniul Biblioteconomiei. În India, unde este considerat părintele biblioteconomiei, documentării și științei informării, ziua sa de naștere este serbată ca ziua bibliotecarilor indieni.

Referințe bibliografice:

1. Сукиасян, Э. Р. **Человек, опередивший компьютерную эпоху** (К 120-летию со дня рождения Ш. Р. Ранганатана). В: Научные и технические библиотеки. 2012, № 7, с. 74-82.

2. Shiyali Ramamrita Ranganathan [online].[citat pe 17 mai 2016]

Disponibil pe Internet: <http://www.britannica.com/biography/Shiyali-Ramamrita-Ranganathan>

NICOLAE GEORGESCU-TISTU (1894-1972)

Personalitate eminentă a bibliologiei și biblioteconomiei românești, fondatorul acestor discipline în forma lor modernă. Se naște la Cotești, jud. Vrancea, într-o familie de țărani. Rămas orfan de mic, a studiat în cadrul Colegiului din Craiova, urmând apoi Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București. Obține licența în 1920. Se dedică studiului cărții și bibliotecii.

Bursier la Școala Română din Franța. La Paris își împărțește timpul între cursurile de istorie literară la Sorbona și la Collège de France, cele de bibliografie și arhivistică la École des Chartes, iar de biblioteconomie la École des bibliothécaires. În timpul liber se documentează la Biblioteca Națională a Franței.

În 1925, la Cluj, susține *Teza de doctorat*, consacrată operei lui Emil Picot. Tot în acest an se mută la București și preia conducerea Bibliotecii Facultății de Litere și Filosofie București. Stagiul de perfecționare la Bruxelles și Berlin. În 1932 obține titlul de doctor în bibliologie. Profesor la Școala Superioară de Arhivistică și Paleografie din București. A înființat (1929) o secție de bibliologie în cadrul Institutului Social-Român și a constituit Centrul Român de Documentare (1940). A publicat în 1938 primul volum de teorie bibliologică din România – „*Orientări bibliologice*”. În lucrările sale de specialitate pune de fapt bazele bibliologiei „o disciplină [...] de o structură delicată având ca obiect raporturile dintre autor, carte și cititor”. Elaborează și editează: *Curs de bibliologie* (1946), *Munca intelectuală: idei generale și îndrumări tehnice* (1947), *Scris și carte. Istorie, tehnică, semnificație* (1948). Înființează un cerc de studii bibliologice care funcționează șapte ani (1942-1948), în cadrul lui fiind organizate 123 de ședințe. Sub conducerea sa, cercul de bibliologie edita revista „*Scriptum-Buletin bibliologic*”, socotită de mulți drept cea mai bună publicație de specialitate care a apărut în acest domeniu în România în perioada de până la 1972. A avut o contribuție decisivă la elaborarea teoretică a ciclului bibliologie ca știință, concepția sa rămânând în vigoare până astăzi.

Lui îi aparține inițiativa creării Centrului român de documentație și aceea de a-i fixa bibliologiei un limbaj științific adecvat, bazat pe un sistem de noțiuni clare, explicate critic, idee realizată prin elaborarea *Vocabularului de bibliologie* (1965), lucrare remarcată de Tudor Bianu, care propune, la conferința generală UNESCO (1959) ca terminologia bibliologică românească să fie adăugată lucrării internaționale *Vocabularium Bibliotecarii*.

El a fost primul care a desprins în istoria culturii românești „o temă majoră, cântarea cărții” (este alcătuitorul culegerii „*Cântare cărții*”, publicată în 1957 la București). A realizat de asemenea, un minunat florilegiu despre carte cules din toate literaturile lumii.

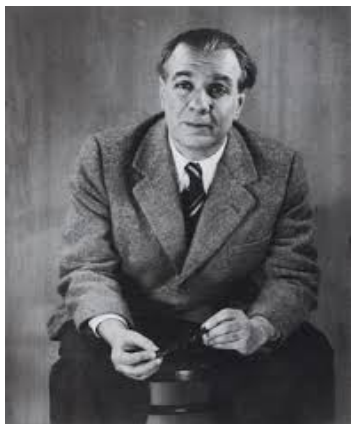
Este cel mai important teoretician român în domeniul bibliologiei. Întemeietor de disciplină științifică, formator al unor generații de specialiști dedicați cărții și bibliotecii, consolidează rolul științelor informației ca domeniu fundamental în cercetarea științifică.

Referințe bibliografice:

1. Rău, Alexe. Nicolae Georgescu-Tistu (30 de ani de la trecerea în neființă). În: *Gazeta bibliotecarului*. 2002, nr. 9, p. 4.
2. Georgescu-Tistu, Nicolae. În: Buluță, Gheorghe; Petrescu, Victor; Vasilescu, Emil. **Bibliologi români**: Dictionar. Târgoviște: Bibliotheca, 2011, pp.108-110.

JORGE LUIS BORGES

(1899-1986)

Jorge Luis Borges, scriitor argentinian cu renume mondial, prozator și poet, filosof și publicist, profesor, aproximativ o treime din viața lui a fost bibliotecar, director al Bibliotecii Naționale din Argentina.

Borges a fost născut la 24 August 1899 în Buenos Aires. Bunica lui Jorge Luis învăța copiii și nepoții limba engleză, astfel încât băiatul a început să vorbească engleza mai devreme decât spaniola. Tatăl său, avocat, profesor de psihologie, anarhist, autor al unicului roman publicat. La vârsta de șase ani, Jorge Luis i-a declarat tatălui său (romancier și dramaturg popular), că va fi scriitor. Prima sa povestire a scris-o la șapte ani (pe motivele lui *Don Quijote*), la nouă ani a tradus povestea *Prințul fericit* de Oscar Wilde, care a fost publicată în ziarul metropolitan „Pais” din 1910. Traducerea, desigur, a fost atribuită tatălui său.

Jorge Luis își face studiile în liceu, apoi la Colegiul din Geneva, se familiarizează cu literatura franceză, rusă, germană și filozofia indiană; scrie sonete în limba engleză și franceză, învață germana... Mai târziu, el a tradus-o pe Virginia Woolf, Faulkner, Kipling, Joyce. Mulți scriitori făceau glume pe seama lui Borges, cică este scriitor englez care scrie în spaniolă.

Borges cunoștea latina, franceza, italiana, portugheza, germana, de sine stătător a studiat și a învățat engleza veche și limbile vechi scandinave. Până în 1921 Borges a publicat numai în Europa. În primii 10 ani de activitate literară au fost scoase la tipar șase cărți și aproximativ 250 de publicații în patruzeci de periodice. Apoi trecerea de la țară la țară și apariția numeroaselor lucrări literare. În 1937, Borges, scriitor deja bine cunoscut, a fost numit pe un post de mic funcționar (prin recomandare) în biblioteca municipală la marginea Buenos Aires (de la stația de tramvai la bibliotecă el mergea încă zece cartiere). Aici, ducând o viață liniștită de un șoarece de bibliotecă, a scris un șir de capodopere: *Pierre Menar*, *Ukbar*, *Orbis Tertius*, *Loterie în Babilon*, *Biblioteca Babel*, *El jardín de senderos que se bifurcan* (*Grădina cărărilor bifurcate*) Cum își amintește însuși Borges în autobiografia sa, în bibliotecă activau circa 60 de oameni, iar pentru lucrul care îl îndeplineau era suficient și 15. El se ocupa de clasificarea și catalogarea colecțiilor de bibliotecă, dar cărți erau atât de puține încât puteau fi găsite și fără nici un sistem. În a doua zi colegul său l-a chemat la o discuție în patru ochi și a încercat să-l convingă să nu fie atât de harnic, că „*ne vei face șomeri*.” Din motive de credibilitate, au fost de acord că Borges va prelucra aproximativ 100 de cărți pe zi (în prima zi el a clasificat 400 de cărți). Suta de cărți Borges o prelucra la prima oră, iar în timpul rămas se coborâ în depozitul de carte de la subsolul bibliotecii pentru a citi sau scri. Nimeni în bibliotecă nu avea idee cine era el, până încât a fost promovat la al treia adjunct. Cu toate acestea, un coleg a observat în enciclopedie numele unui Jorge Luis Borges și a fost foarte surprins de coincidența de nume și date de naștere a scriitorului și a angajatului lor... Salariile personalului de bibliotecă erau mizere, din când în când li se ofereau câte un pachet de două kg. de alimente. În ciuda acestui fapt, începându-și să-și piardă vederea, el a lucrat acolo „*nouă ani de nefericire profundă*”. Povestirile sale celebre *Loteria în Babilon*, *Moartea și busola* și *În cercul de ruine* totalmente sau parțial au fost scrise în timpul orelor de lucru, și în *Biblioteca Babel*, el a redat organizarea bibliotecii municipale, a descris cu exactitate numărul de cărți și rafturi.

În anul 1946 în Argentina s-a instalat dictatura Președintelui Perón. Borges imediat era dat afară din bibliotecă, pentru că noul regim era nemulțumit de scrierile sale și declarații. Borges a fost chemat la primărie unde a fost informat că este transferat de la bibliotecă în post de inspector de comerț de păsări de curte și iepuri în piețele urbane. Dar anume în acești ani vine recunoașterea talentului lui Borges în Argentina și în străinătate: el este ales președinte al Uniunii Scriitorilor din Argentina, care era una dintre puținele bastioane de rezistență la dictatură, dar în curând a fost dizolvată. În 1955 după căderea regimului lui Perón, lui Borges i-a fost oferit postul de director al Bibliotecii Naționale al

Argentinei, unde a activat până în 1973. Borges totalmente își pierde vederea. „*Gloria, ca și orbirea, a venit treptat. Niciodată nu am căutat-o.*”

„Cred că cea mai buna carte a mea de povestiri e ultima pe care am scris-o, „*Cartea de nisip*”, în ea nu există nici un cuvânt care să-l încurce pe cititor. Povestirile sunt spuse simplu, deși ele nu sunt deloc simple; pentru ca nu există lucruri simple în univers; totul este complex. Eu le deghizez în povestiri simple.” (Jorge Luis Borges)

În 1974 el a demisionat din funcția de Director al Bibliotecii Naționale și ducea o viață singuratică într-un apartament mic din Buenos Aires. Un bătrân modest, singuratic, autorul cărților *Istoria eternității* (1936), *Istории inventate* (1944) și *Aleph* (1949), *Noi anchete* (1952), *Făuritorul* (1960), *Relatarea lui Brodie* (1970), *Cartea de nisip* (1975) și altele.

Ordinul de Merit al Republicii Italiene în grad de Mare Cavaler, Legiunea de Onoare în grad de Cavaler „Pentru merite în literatură și artă”, Cavalerul Ordinului Imperiului Britanic „Pentru merite deosebite”, Ordinul spaniol „Crucea lui Alfonso Înțeleptul”, Doctor onorific a universităților Sorbona, Oxford și Columbia, Laureat al Premiului Cervantes, Premiul World Fantasy „Pentru realizări de o viață”, Ordinul Șoimului, acestea sunt doar o parte din titlurile oferite remarcabilului scriitor.

Jorge Luis Borges a murit la Geneva, Elveția la 86 de ani. El a lăsat o moștenire importantă în toate domeniile culturii moderne, până și în cea pop, și numeroși scriitori s-au inspirat din creația sa. În ciuda faptului că a fost favoritul obligatoriu al fiecărei ediții ale Premiului Nobel, începând cu anii 50, Academia Suedeză nu îl premiază niciodată, preferând uneori autori mai puțin cunoscuți. Unele voci insistente spuneau că justificarea ar fi în ideile politice ale marelui scriitor.

Referințe bibliografice:

1. Гениева, Е. Ю. **Хорхе Борхес - великий библиотекарь?** (Специальные лекции). В: Научные и технические библиотеки. 2005, №1, с. 49-57.
2. Кабачек, Оксана. **„Повелитель бесконечности”:** Хорхе Луис Борхес - поэт и философ библиотеки. В: Библиотекосведение : Научно- практический журнал. 2003, №.5, с.70-77.

DAN SIMONESCU (1902–1993)

Dan Simonescu a fost un istoric literar și bibliograf român, membru de onoare (din 1992) al Academiei Române. Unul din cei 17 copii ai familiei, a urmat școala primară și cursurile gimnaziale în localitatea natală, liceul la Pitești, iar Facultatea de Litere și Filosofie la Universitatea din București între 1921-1925. Aici a avut șansa de a audia cursurile profesorilor Ioan Bianu, N.Cartojan, D.Caracostea și O.Densușianu. S-a simțit apropiat de I. Bianu, sub îndrumarea căruia și-a susținut teza de licență despre *Viața literară și culturală a Mănăstirii Câmpulung Muscel*.

Remarcat de I.Bianu devine asistent bibliotecar la facultate, bibliotecar la B.A.R., Secția Manuscrise și Cărți Românești Vechi și colaborator al profesorului la volumul III din *Bibliografia românească veche*. După călătorii de studii în Franța și Italia și publicarea altor lucrări de referință, D. Simonescu ocupă prin concurs postul de profesor suplinitor (1941), apoi profesor titular (1942) la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași, Catedra Istoria literaturii române vechi. Îndepărtat de la catedră în 1952, susține cursuri la Secția de Biblioteconomie a Școlii Tehnice de Activiști Culturali (1953-1958), apoi ocupă postul de cercetător științific principal la Institutul de Istorie „N. Iorga” al Academiei Române pentru a fi reintregit în învățământ abia în 1963, ca profesor la Institutul Pedagogic de 3 ani (secția biblioteconomie) de pe lângă Universitatea din București, iar, în 1968, ca profesor la Facultatea de Limbă și Literatură Română a Universității din București, de unde se pensionează în 1972.

Discipolii săi de la „Biblioteca Sadoveanu” au publicat în 1990 o *Bibliografie* a scrierilor care impresionează prin vastitatea și dimensiunea enciclopedică a operei: 11 volume personale, 26 de studii publicate în volume în calitate de colaborator, 19 cursuri și manuale, 44 de ediții critice, prefețe și studii introductive, peste 700 de studii și articole. Principalul merit al lui Dan Simonescu este de a fi continuat opera inițiată de I. Bianu și Nerva Hadoș, „*Bibliografia românească veche (1580-1830)*”, colaborând la volumul III și redactând singur volumul IV, la care a adăugat 491 de pagini, neincluse în volumele anterioare. Pentru a sublinia continuitatea el a menținut semnăturile inițiatorilor pe noul volum. Autorii *Bibliografiei românești vechi* demonstrează că în pofida împrejurărilor istorice grele nu se poate vorbi la noi de un vid cultural în perioada veche. Dintre operele profesorului Dan Simonescu amintim: *Literatura românească de ceremonial*, *Cronica lui Gheorgachi*, *Cronica lui Baltasar Walter despre Mihai Viteazul în raport cu cronicile contemporane*, *Cronici și povestiri versificate (1661-1729)*, *Istoria Țării Românești* atribuția stolnicului Constantin Cantacuzino, M. Kogălniceanu.

Apreciat pentru contribuțiile sale de istorie și istorie literară, pentru cunoștințele de paleografie și artă medievală, Dan Simonescu a ancorat și în folclor, a analizat conținutul moral-educativ al literaturii populare. Biblioteconomia și Bibliologia îi datorează cursuri universitare și formarea unor continuatori de nădejde.

Deși redactase câteva lucrări fundamentale și era considerat unul dintre cercetătorii proeminenți care a construit o operă în vremuri grele, ca un adevărat bijutier, Dan Simonescu a fost primit membru de onoare al Academiei Române abia la împlinirea vârstei de 90 de ani, în 1992. Și avea să se bucure de această recunoaștere doar pentru 4 luni - până în martie 1993 când a trecut la cele veșnice.

Referințe bibliografice:

1. Madan, Ion. **O personalitate marcantă a bibliologiei românești** : Dan Simonescu. În: Magazin bibliologic. 1993, nr.1, pp. 31-32.
2. Mihail, Paul. **Omagiu profesorului universitar Dan Simonescu**. În: Magazin bibliologic. 1993, nr.1, pp. 25-26.
3. Simonescu, Dan. În: Buluță, Gheorghe; Petrescu, Victor; Vasilescu, Emil. **Bibliologi români**: Dicționar. Târgoviște: Bibliotheca, 2011, pp. 221-222.

Sumar

Bibliotecarii renumiți din istoria culturii mondiale	3
Sacerdoții	4
Ashurbanipal (668-635 î.Hr.)	6
Ptolemeu I. Soter (367-283 î.Hr.)	8
Zenodotos din Efes (325-260 î.Hr.)	11
Callimachos din Cyrene (310-238 î.Hr.)	12
Eratosthenes (276-194 î.Hr.)	14
Senator Cassiodorus (487-578)	15
Richard de Bury (1287-1345)	16
Gabriel Naudé (1600-1653)	18
Antonio Malyabecchi (1633-1714)	20
Gottfried Wilhelm von Leibniz (1646 – 1716)	21
Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832)	23
Anthony Panizzi (1797-1879)	25
Melvil Dewey (1851-1931)	27
Ioan C. Bianu (1856 – 1935)	29
Nikolai Alexandrovici Rubakin (1862 - 1946)	31
Paul Otlet (1868 –1944)	33
Nerva Hodoș (1869 – 1913)	34
Alexandru Sadi-Ionescu (1873-1926)	36
Shiyali Ramamrita Ranganathan (1892-1972)	37
Nicolae Georgescu-Tistu (1894-1972)	39
Jorge Luis Borges (1899-1986)	40
Dan Simonescu (1902–1993)	42

BIBLIOTECARI RENUMIȚI DIN ISTORIA CULTURII MONDIALE

Bun de tipar: 14.06.2017
Coli de tipar: 5,5
Apărut: 2017

Comanda nr. 16
(Format electronic)
Biblioteca Națională a R.Moldova,
str. 31 August 1989, 78 A, Chișinău